

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KWALIFIKACYJNEGO KURSU ZAWODOWEGO

w zakresie kwalifikacji

ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

Wyodrębnionej w zawodzie

technik hodowca koni 314203

Branża: Rolno - hodowlana (ROL)

Autor:

mgr inż. Anna Łukaszek

Recenzent:

dr hab. inż. Ewa Jastrzębska, prof. UWM (recenzja merytoryczna)

mgr inż. Agata Bączkowska (recenzja dydaktyczna)

Ekspert:

mgr inż. Marek Słowik

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stajnia Profit w Orzeszu, Przychodnia Weterynaryjna Omniwet w Orzeszu, Fundacja Sonaba w Katowicach.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
Oś priorytetowa II
Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie
Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19
Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)
Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego
ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

Spis treści

1.	Wprowadzenie	6
1.1.	Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego	6
1.2.	Struktura programu	6
1.3.	Charakterystyka programu	6
1.4.	Założenia programowe	7
1.5.	Cele kierunkowe programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego	8
1.6.	Charakterystyka kwalifikacji:	9
2.	Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego	11
2.1.	Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2	11
2.2.	Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe	104
2.3.	Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego	133
3.	Cele kształcenia KKZ	135
4.	Programy poszczególnych zajęć	136
4.1.	Program nauczania dla przedmiotu: Bezpieczeństwo i higiena pracy (T) 30 godz.	136
4.1.1.	Cele ogólne przedmiotu	136
4.1.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	136
4.1.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	136
4.1.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	138
4.1.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	139
4.2.	Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy chowu i hodowli koni (T + P) 30 godz. (15 + 15 godz.)	141
4.2.1.	Cele ogólne przedmiotu	141
4.2.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	141
4.2.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	142
4.2.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	144
4.2.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	146
4.3.	Program nauczania dla przedmiotu: Przepisy ruchu drogowego kat. T (T) 30 godz.	148
4.3.1.	Cele ogólne przedmiotu	148
4.3.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	148
4.3.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	148
4.3.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	149
4.3.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	151
4.4.	Program nauczania dla przedmiotu: Szkolenie i użytkowanie koni (T) 150 godz.	152
4.4.1.	Cele ogólne przedmiotu	152
4.4.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	152
4.4.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	153

4.4.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	157
4.4.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	158
4.5.	Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni (P) 300 godz.	159
4.5.1.	Cele ogólne przedmiotu	159
4.5.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	160
4.5.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	160
4.5.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	166
4.5.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	168
4.6.	Program nauczania dla przedmiotu: Turystyka i rekreacja konna (T) 75 godz.	169
4.6.1.	Cele ogólne przedmiotu	169
4.6.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	169
4.6.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	169
4.6.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	170
4.6.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	172
4.7.	Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej (P) 75 godz.	173
4.7.1.	Cele ogólne przedmiotu	173
4.7.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	173
4.7.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	173
4.7.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	175
4.7.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	176
4.8.	Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy (T) 60 godz.	178
4.8.1.	Cele ogólne przedmiotu	178
4.8.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	178
4.8.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	178
4.8.4.	Procedury osiągania celów kształcenia	181
4.8.5.	Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza	183
4.9.	Program nauczania dla przedmiotu: Praktyki zawodowe (P) 140 godz.	184
4.9.1.	Cele ogólne przedmiotu	184
4.9.2.	Cele szczegółowe przedmiotu	184
4.9.3.	Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	185
5.	Ewaluacja programu KKZ	191
6.	Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	199
6.1.	Wykaz literatury	199
6.2.	Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	200
7.	Sposób i forma zaliczenia kursu	201
8.	Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	201

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Kwalifikacyjny kurs zawodowy może być prowadzony przez:

- publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, z wyjątkiem szkół artystycznych – w zakresie zawodów, w których kształcą, oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do branż, do których należą zawody, w których kształci szkoła,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową, o której mowa w art. 170 ust. 2, posiadające akredytację, o której mowa w art. 118. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.).

Instytucje prowadzące Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni są zobowiązane zgłosić Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej rozpoczęcie kształcenia w przeciągu 14 dni od rozpoczęcia kształcenia, zgodnie z par. 9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 652).

Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni może być realizowany w formie:

- stacjonarnej – 10 miesięcy (750 godz.) – zajęcia odbywają się 3 lub 4 dni w tygodniu po min. 6 godzin dziennie,
- zaocznej – 10 miesięcy (65% z 750 godzin = 488 godzin) – zajęcia odbywają się co 2 tygodnie przez 2 dni po 10 godzin dziennie, a w uzasadnionych przypadkach – co tydzień przez 2 dni po 10 godzin dziennie.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej. Zajęcia praktyczne nie mogą odbywać się w formie kształcenia na odległość.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni to pozaszkolna forma kształcenia umożliwiająca uczenie się przez całe życie.

Taka forma kształcenia ułatwia uzupełnienie wiedzy i umiejętności a co za tym idzie podniesienie kwalifikacji zawodowych.

1.2. Struktura programu

- przedmiotowy,
- spiralny.

1.3. Charakterystyka programu

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni dla zawodu technik hodowca koni 314203 realizowanego w trybie dziennym stacjonarnym umożliwia uzyskanie zaświadczenia o ukończeniu kursu, a po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikację- certyfikatu potwierdzającego zdobycie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni. Po zdaniu egzaminów zawodowych w kwalifikacjach wchodzących w skład zawodu (ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni oraz ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni) słuchacz otrzyma dyplom zawodowy w zawodzie technik hodowca koni.

Zawód technik hodowca koni wchodzi w skład branży rolno - hodowlanej (ROL). Pozostałe zawody wyodrębnione w tej branży to: jeździec 516408, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych 834103, pszczelarz 612302, rolnik 613003, technik agrobiznesu 331402, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki 311515, technik pszczelarz 314206, technik rolnik 314207 oraz technik weterynarii 324002.

Kwalifikacja ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni została przypisana na poziomie IV Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Program nauczania jest o strukturze przedmiotowej i spiralnej w układzie treści, z układem materiału nauczania zaczynającym się od zagadnień najprostszych po trudniejsze. Taki układ umożliwia powrót do treści zrealizowanych na początku edukacji, aby je powtórzyć i poszerzyć w kolejnych latach/etapach nauki. Utrwala to zarówno wiedzę jak i nabywane umiejętności celem przygotowania do realizacji zadań zawodowych. Dodatkowo taki układ i cykl nauczania w znaczącym stopniu niweluje braki edukacyjne oraz pozwala na analizę materiału nauczania przez słuchaczy na różnych poziomach umiejętności.

Rozkład treści nauczania uwzględnia wzajemną korelację pomiędzy przedmiotami, a kolejność zdobywania wiedzy i umiejętności pozwala na nabycie wiedzy teoretycznej, by w krótkim czasie wykorzystać ją praktycznie. Zajęcia są realizowane na przedmiotach kształcenia teoretycznego oraz praktycznego. Liczba godzin przewidziana na realizację programu wynosi 750 godzin i jest zgodna z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynikającej z podstawy programowej dla zawodu technik hodowca koni.

Program nauczania dla kwalifikacyjnego kursu zawodowego ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni dla zawodu technik hodowca koni 314203 uwzględnia aktualny stan wiedzy o zawodzie z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i pracodawców. Program nauczania został opracowany we współpracy z Fundacją Sonaba oraz Stajnią Profit w Orzeszu. Branża rolno-hodowlana rozwija się dynamicznie, szczególnie jej sektor prywatny, w związku z tym w kształceniu praktycznym zaleca się współpracę z firmami oraz instytucjami działającymi w obrębie zawodu. Praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się u pracodawców, w placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, warsztatach szkolnych, pracowniach szkolnych, w stadninach koni, stadach ogierów, zakładach treningowych, ośrodkach treningu koni sportowych i rekreacyjnych, ośrodkach jazdy konnej, torach wyścigowych.

Szkoła organizuje praktyki zawodowe w rzeczywistych warunkach pracy w kontakcie z nowoczesnymi technikami i technologiami, w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników z obszaru zawodowego właściwego dla nauczanego zawodu. Program praktyk zawodowych powinien być opracowywany przez zespół nauczycieli kształcenia zawodowego w konsultacji z pracodawcami współpracującymi ze szkołą. Zakres treści zawartych w programie praktyk zawodowych powinien odpowiadać potrzebom lokalnego rynku pracy.

1.4. Założenia programowe

Głównym celem kształcenia w zawodzie technik hodowca koni jest przygotowanie szeroko wykwalifikowanej kadry specjalistów przysposobionych do:

- profesjonalnego i rzetelnego wykonywania czynności zawodowych,
- aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy,
- samodzielnego podnoszenia swoich kwalifikacji,
- podejmowania własnej działalności gospodarczej zgodnej z zawodem,
- pracy w zespole.

Po wprowadzeniu na szeroką skalę mechanizacji, koń został w znaczącym stopniu wyeliminowany z rolnictwa i transportu. Konie są jednak nadal wykorzystywane w gospodarstwach rolnych, gdzie ze względu na rodzaj podłoża lub ukształtowanie powierzchni nie mogą pracować maszyny. Równocześnie wzrasta też zainteresowanie

użytkowaniem koni w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych, w pracach leśnych, w turystyce i rekreacji, w sporcie oraz w hipoterapii. W ostatnich latach bardzo rozwinął się prywatny sektor hodowli i użytkowania koni. Zwiększający się popyt na rekreację i turystykę jeździecką stwarza potrzebę zatrudniania osób potrafiących pracować z końmi, obsługujących i organizujących pracę w ośrodkach hodowli, rekreacji i turystyce konnej.

1.5. Cele kierunkowe programu kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego realizujący kształcenie w zawodzie technik hodowca koni powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni:

- wykonywania podstawowych czynności związanych z chowem i hodowlą koni,
- prowadzenia i obsługi ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami),
- szkolenia i użytkowania koni,
- przygotowywania koni do użytkowania i sprzedaży,
- wykonywania czynności związanych z transportem koni,
- organizowania oraz prowadzenia rekreacji i turystyki jeździeckiej.

Cele szczegółowe kształcenia w zawodzie:

- identyfikowanie i przewidywanie zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych,
- udzielanie pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego,
- zdobycie umiejętności wykonywania czynności kontrolno- obsługowych ciągników rolniczych i przyczep,
- nabycie umiejętności stosowania przepisów prawa dotyczących ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kat. T,
- nabycie umiejętności związanych z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego,
- nabycie umiejętności lonżowania koni,
- ukształtowanie umiejętności przygotowania koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,
- zdobycie wiedzy na temat sprzedaży koni,
- przygotowanie i wdrażanie koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- przygotowanie koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,
- nabycie umiejętności oceny stanu zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych,
- poznanie zasad jazdy na ujeżdżalni i w terenie,
- nabycie umiejętności doboru ubioru jeździeckiego,
- przygotowanie koni do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- poznanie zasad jazdy konno na ujeżdżalni i w terenie,
- nabycie umiejętności jazdy konnej i powożenia,

- nabycie umiejętności konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- ukształtowanie umiejętności związanych z transportem koni.
- poznanie zasad dostosowania gospodarstwa rolnego do utrzymania i użytkowania koni w turystyce i rekreacji konnej,
- nabycie umiejętności dobierania koni pod względem ich przydatności w turystyce i rekreacji konnej,
- poznanie zasad wykorzystywania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu w turystyce,
- nabycie umiejętności korzystania z dostępnych szlaków konnych w regionie,
- ukształtowanie umiejętności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie,
- nabycie umiejętności obliczania opłacalności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym,
- poznanie specjalistycznego słownictwa zawodowego w języku obcym,
- nabywanie umiejętności rozumienia i tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych w języku obcym, dotyczących czynności zawodowych,
- nabywanie umiejętności rozmowy i korespondencji w języku obcym, związanych z wykonywaniem czynności zawodowych.

1.6. Charakterystyka kwalifikacji:

Posiadacz świadectwa potwierdzającego kwalifikację ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni, potrafi:

- korzystać z usług instytucji i organizacji działających na rzecz rolnictwa,
- charakteryzować rasy i typy koni oraz dobierać je do różnych form użytkowania,
- sporządzać biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie,
- wdrażać konia do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- przygotowywać konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,
- oceniać stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych,
- jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie,
- powozić końmi,
- organizować transport koni,
- prowadzić turystykę i rekreację konną w gospodarstwie,
- prowadzić i obsługiwać ciągnik rolniczy,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym w zakresie słownictwa specjalistycznego powiązanego z zwodem,
- posługiwać się językiem obcym zawodowym przy wydawaniu i wykonywaniu poleceń związanych z zawodem.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy przygotowuje do wykonywania zadań zawodowych połączonych z użytkowaniem koni, marketingiem i sprzedażą usług związanych z użytkowaniem koni. Absolwenci kwalifikacyjnego kursu zawodowego mogą zajmować się kupnem i sprzedażą koni, pełnić rolę instruktora jazdy konnej, szkolić oraz przygotowywać konie do zawodów, pokazów i sprzedaży, wykonywać czynności związane z transportem koni, prowadzić indywidualne gospodarstwa rolne zajmujące się chowem i użytkowaniem koni, a także samodzielnie prowadzić działalność gospodarczą, organizować różnego rodzaju imprezy jeździeckie związane ze sportem, turystyką

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego

ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

i rekreacją konną. Absolwenci kwalifikacyjnego kursu zawodowego są przygotowani do prowadzenia i obsługi ciągnika rolniczego z przyczepą (przyczepami). Nauka jazdy w zakresie kategorii T zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami. Słuchacz jest przygotowywany do kierowania pojazdem silnikowym oraz do egzaminu państwowego na prawo jazdy odpowiedniej kategorii zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami. Zalecane jest także doskonalenie i zdobywanie dodatkowych uprawnień na kursach, takich jak: kurs instruktora szkolenia podstawowego Polskiego Związku Jeździeckiego, kurs instruktora rekreacji ruchowej ze specjalnością jazda konna, kurs konwojenta zwierząt, kurs zoofizjoterapeuty, kurs zoopsychologa / behawiorysty.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni dedykowany jest dla osób:

- pełnoletnich,
- posiadających wykształcenie średnie,
- posiadających aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację.

W klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego nie określono szczególnych uwarunkowań lub ograniczeń określonych związanych z kształceniem w kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni wyodrębnionej w zawodzie technik hodowca koni.

Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego oparty jest o podstawę programową kształcenia branżowego w zawodzie technik hodowca koni, w której wyodrębniono dla kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni następujące jednostki efektów kształcenia:

- ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy,
- ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni,
- ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży,
- ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni,
- ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki w gospodarstwie rolnym,
- ROL.07.6. Język obcy zawodowy

oraz efekty kształcenia realizowane na wszystkich obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego związane z nabywaniem kompetencji personalnych i społecznych i organizacji pracy małych zespołów, zgrupowane w jednostkach efektów kształcenia:

- ROL.07.7. Kompetencje personalne i społeczne,
- ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być (po spełnieniu wymagań określonych w aktualnych przepisach oświatowych) realizowane w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Kwalifikacje zawodowe realizowane w ramach kursów umiejętności zawodowych (KUZ) w obrębie kwalifikacji ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni, mogą być osiągnane kolejno z następujących jednostek efektów kształcenia:

- ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni,
- ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży,
- ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni,
- ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki w gospodarstwie rolnym.

Szkoła prowadząca kształcenie w zawodzie technik hodowca koni może zaoferować słuchaczowi przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie zawodu, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, np. uprawnienia konwojenta zwierząt.

2. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

2.1. Pogrupowanie efektów kształcenia - tabela 1, 2

Tabela 1. Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy											
1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	5	1) opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	X	X							
		2) charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	X	X							
		3) rozpoznaje źródła czynników	X	X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		szkodliwych w miejscu pracy									
		4) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych	X								
		5) charakteryzuje objawy chorób zawodowych	X								
2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony	5	1) opisuje zasady bezpiecznego używania sprzętu Rolniczego	X								
		2) charakteryzuje cechy odpowiedniego	X			X					X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
przeciwpowodzi i ochrony środowiska (ek)		sprzętu używanego w pracy z koniem									
		3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem	X			X		X			X
		4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem	X				X		X		X
		5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni	X				X		X		X
3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i	5	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania	X								

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)		sprzętu rolniczego									
		2) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie	X								
		3) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni	X			X					
		4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka	X	X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		związane z rozrodem koni									
4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	5	1) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym	X								
		2) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie	X								
		3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi	X			X		X			X
		4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań	X						X		X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		Zawodowych									
5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	10	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	X		X						
		2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego	X		X				X		
		3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku	X		X				X		
		4) układa poszkodowanego	X		X				X		

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		o w pozycji bezpiecznej									
		5) powiadamia odpowiednie służby	X		X				X		
		6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie	X		X				X		
		7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia	X		X				X		

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar									
		8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji	x		X				X		
Suma ROL.07.01.	30										
ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni											
1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa	3	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
(ew)		2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa		X							
		3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania		X							
		4) dobiera usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkoleń i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		wykonywanych zadań									
2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	3	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich		X							
		2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich		X							
		3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo Ośrodek Doradztwa		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW)									
3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ek)	4	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia		X							
		2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia		X							
		3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia		X							
		4) opisuje zależność między budową konia a jego		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkoleń i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		możliwościami użytkowymi									
4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ek)	4	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej		X							
		2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej		X							
		3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej		X							
		4) rozpoznaje typy użytkowe koni		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		5) określa różnice między typami użytkowymi koni		X							
		6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych		X							
		7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej		X							
5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ew)	2	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych		X							
6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ew)	3	1) opisuje cechy sprawności psychicznej jeźdźcy		X							
		2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem		X							
7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa	3	1) opisuje strukturę biznesplanu		X							
		2) określa założenia		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
hodującego i użytkującego konie (ek)		niezbędne do opracowania Biznesplanu									
		3) przygotowuje analizę finansową inwestycji		X							
		4) przygotowuje przykładowy biznesplan		X							
8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	3	1) posługuje się programami komputerowymi do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego			X						
		2) wykorzystuje komputerowe symulatory jazdy			X						
		3) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		programów komputerowych									
9) rozpoznaje przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz (ew)	3	1) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich		X							
		2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
10) wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych i przyczep (ep)	4	1) wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy			X						
		2) kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy			X						
11) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T (ep)	13	1) wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach			X						
		2) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom			X						

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		poszkodowany w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego									
		3) stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą			X						
		4) wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą			X						

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
12) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ep)	13	1) przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy			X						
		2) wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T			X						
		3) przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym			X						
13) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	2	1) wymienia cele normalizacji krajowej		X							
		2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy		X							
		3) rozróżnia oznaczenie normy		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		międzynarodowej, europejskiej i krajowej									
		4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności		X							
Suma ROL.07.02.	60										
ROL.07.3 Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży											
1) lonżuje konia (ek)	40	1) wymienia cele lonżowania				X					
		2) opisuje elementy wyposażenia lonżującego i konia				X					
		3) wymienia zasady lonżowania				X					

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		4) przygotowuje konia do lonżowania					X				X
		5) opisuje sposoby przypięcia lonży				X					
		6) lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)					X				X
		7) stosuje pomoce podczas lonżowania					X				X
2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	38	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ)				X					

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		2) opisuje metody pracy z młodym koniem				X					
		3) prowadzi pierwsze dosiadanienie konia					X				X
		4) prowadzi objeżdżanie młodego konia					X				X
		5) przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie					X				X
3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	37	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem				X					X
		2) prowadzi konia w rękę					X				X
		3) przyucza konia do zakładania uprzęży					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		4) przyzwyczajają konia do ciągnięcia					X				X
		5) przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych					X				X
4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	30	1) planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych				X					X
		2) analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia				X					X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkoleń i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		3) przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne					X				X
		4) rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży					X				X
5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży (ek)	25	1) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stoj					X				X
		2) pokazuje konia przed					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		komisją oceny lub kupującym wstępnie i klusie									
		3) eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji					X				X
6) opisuje zasady sprzedaży konia (ek)	30	1) przygotowuje ofertę sprzedaży konia				X	X				
		2) redaguje umowę kupna-sprzedaży konia				X	X				
7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych (ek)	40	1) mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia					X				X
		2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia					X				X
		3) ocenia nieprawidłowość					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		i stanu zdrowia konia									
		4) opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia					X				X
		5) decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia					X				X
Suma ROL.07.03.	240										
ROL.07.4 Użytkowanie i transport koni											
1) charakteryzuje	10	1) wymienia zasady bezpiecznego				X	X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)		poruszania się na ujeżdżalni i w terenie									
		2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni				X	X				
2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	11	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego				X	X				
		2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy				X	X				
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	20	1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy				X	X				
		2) nazywa elementy				X	X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		pojazdu zaprzęgowego									
		3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego				X	X				
		4) opisuje style zaprzęgowe				X	X				
		5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych				X	X				
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	10	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem Konia					X				X
		2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia					X				X
		4) zakłada uprzęż szorową lub chomątową na konia					X				X
		5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej					X				X
5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	12	1) wymienia rodzaje dosiada				X					
		2) charakteryzuje rodzaje dosiada				X					
		3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem				X					

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		4) opisuje elementy skali szkoleniowej				X					
		5) rozpoznaje style zaprzęgowe				X					
		6) wymienia sposoby trzymania lejcy				X					
		7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej				X					
		8) opisuje pozycję powożącego na koźle				X					
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	12	1) dosiada konia					X				X
		2) używa pomocy jeździeckich					X				X
		3) stosuje różne rodzaje dosiadu					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		podczas jazdy konnej									
		4) jeździ stępem, kłusem i galopem					X				X
		5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>					X				X
		6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm					X				X
		7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie					X				X
		8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		Polskiego Związku Jeździeckiego									
		9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej					X				X
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	12	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie					X				X
		2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach					X				X
		3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		4) rusza i zatrzymuje konia					X				X
8) powozi końmi (ek)	40	1) zaprzęga konie w pojedynek lub parę					X				X
		2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni					X				X
		3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych					X				X
		4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą					X				X
		6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)					X				X
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	8	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego				X	X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego					X				X
		3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu					X				X
		4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni					X				X
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	10	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni				X	X				
		2) wymienia przepisy prawa Unii				X	X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni									
		3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni				X	X				
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	10	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni				X	X				
		2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni				X	X				
		3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni				X	X				
		4) charakteryzuje zasady transportu koni				X	X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	10	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu				X	X				
		2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu				X	X				
		3) przygotowuje konia do transportu					X				X
		4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni					X				X
		5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni					X				X
13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	45	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego				X					
		2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)				X					

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie				X					
		4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi				X					
		5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem				X					
		6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych				X					
Suma ROL.07.04.	210										
ROL.07.05. Prowadzenie rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym											
1) dostosowuje gospodarstwo rolne do utrzymania	18	1) wymienia elementy infrastruktury niezbędne						X			

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
i użytkowania koni w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ew)		w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie									
		2) planuje adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej						X			
2) dobiera konie pod względem ich przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ek)	20	1) opisuje rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej						X			
		2) wymienia kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej						X			
		3) charakteryzuje						X			

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej									
3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni (ek)	22	1) ocenia stan emocjonalny konia							X		X
		2) rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru							X		X
		3) definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej							X		X
		4) dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej							X		X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie (ek)	26	1) przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych							X		X
		2) planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie							X		X
		3) planuje rajdy konne							X		X
		4) planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi							X		X
		5) planuje imprezy jeździeckie							X		X
		6) organizuje imprezy jeździeckie							X		X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
5) wykorzystuje walory przyrodnicze i kulturowe regionu w turystyce (ew)	18	1) gromadzi informacje na temat walorów przyrodniczych i kulturowych regionu						X			
		2) prezentuje walory okolicy						X			
		3) przedstawia ofertę turystyki konnej w regionie						X			
6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie (ek)	20	1) charakteryzuje rodzaje szlaków konnych						X	X		
		2) rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych						X	X		
		3) dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców						X	X		

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
7) oblicza opłacalność organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym (ek)	26	1) sporządza kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym							X		
		2) analizuje koszty utrzymania koni w celach rekreacyjnych i turystyki konnej							X		
Suma ROL.07.04.	150										
ROL.07.6. Język obcy zawodowy											
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym	10	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym		umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją									

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ew)		zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta (A1)									
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi	10	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu (A2)								X	
		2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje (A1)								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie,		3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu (A2)								X	
		4) układa informacje w określonym porządku (A1)								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)											
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne	10	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste,		z czynnościami zawodowymi (A1)									
		2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) (A2)								X	
		3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko (A2)								X	
		4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze (A2)								X	
		5) stosuje formalny lub								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)		nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji (A2)									
4) uczestniczy w rozmowie w typowych	10	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (A1)								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy		2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (A1)								X	
		3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób (A2)								X	
		4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi (A2)								X	
		5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe (A1)								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach		6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji (A1)								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)											
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	10	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) (A1)								X	
		2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		nowożytnym (A1)									
		3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym (A1)								X	
		4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację (A2)								X	
6) wykorzystuje strategie	10	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym		1) jednojęzycznego (A1)									
		2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe (A2)								X	
		3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (A2)								X	
		4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy (A1)								X	
		5) wykorzystuje kontekst (tam,								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)		gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa (A2)									
		6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne (A2)								X	
Suma R.07.6.	60										
ROL.07.7. Kompetencje personalne i społeczne											
1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze									X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		współpracownikami w codziennych kontaktach									
		2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy									X
2) planuje wykonanie zadania		1) szacuje czas i budżet zadania		X							
		2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji					X				
		3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie					X				
		4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań					X				

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany		1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje					X				
		2) ocenia różne opcje działania					X				
		3) wyjaśnia znaczenie zmiany					X				
4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem		1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem					X				
		2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej							X		
5) aktualizuje wiedzę i		1) charakteryzuje zestaw							X		

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
doskonali umiejętności zawodowe		umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie									
		2) opisuje własne kompetencje							X		
		3) wyznacza sobie cele rozwojowe					X				
		4) planuje własny rozwój zawodowy							X		
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej		1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej							X		
		2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji								X	
		3) stosuje aktywne metody słuchania								X	

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		4) komunikuje innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele								X	
7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu					X				
		2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu					X				
		3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele					X				
8) współpracuje w zespole		1) dzieli się zadaniami					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		2) angażuje się w realizację przypisanych zadań					X				X
		3) uwzględnia opinie innych					X				X
		4) organizuje pracę zespołową					X				X
ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów											
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		1) stosuje zasady współdziałania w zespole					X				X
		2) planuje działania zespołu					X				X
		3) określa czas realizacji zadania					X				X
		4) monitoruje pracę zespołu					X				X
2) dobiera osoby do		1) rozpoznaje, jakie role w					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
wykonania przydzielonych zadań		grupie pełnią poszczególne członkowie zespołu									
		2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań					X				X
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań		1) przestrzega praw innych osób w zespole					X				X
		2) analizuje proces rozwoju grupy					X				X
		3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy					X				X
4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań		1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu					X				X

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej					X				X
		3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole					X				X
		4) wyjaśnia podstawowe bariery w osiąganiu pożądanej efektywności pracy zespołu					X				
5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy		1) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji		X							
		2) wyjaśnia znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej		X							

Efekty kształcenia	Liczba godzin na efekt kształcenia	Kryteria weryfikacji	Przedmiot 1 Bezpieczeństwo i higiena pracy	Przedmiot 2 Podstawy chowu i hodowli koni	Przedmiot 3 Przepisy ruchu drogowego o kat. T	Przedmiot 4 Szkolenie i użytkowanie i koni	Przedmiot 5 Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	Przedmiot 6 Turystyka i rekreacja konna	Przedmiot 7 Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	Przedmiot 8 Język obcy zawodowy	Praktyki zawodowe
		3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy			X						
Suma liczby godzin na wszystkie jednostce efektów kształcenia	750										140

Tabela 2. Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Nazwa jednostki efektów kształcenia	Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin na poszczególne efekty kształcenia uwzględniająca minimalną liczbę określoną w podstawie programowej	Grupowanie efektów kształcenia w przedmioty/ NAZWY PRZEDMIOTÓW Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Kryteria weryfikacji	Okres realizacji w cyklu nauczania
A	B	C	D	E	F

ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	5		Bezpieczeństwo i higiena pracy	1) opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	Okres trwania kursu
				Przepisy ruchu drogowego kat. T	2) charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	
				Podstawy chowu i hodowli koni	3) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy	
				Szkolenie i użytkowanie koni	4) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych	
				Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	5) charakteryzuje objawy chorób zawodowych	
				Turystyka i rekreacja konna	1) opisuje zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego	
				Prowadzenie turystyki rekreacji konnej	2) charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem	
				Praktyki zawodowe	3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem	
					4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem	
					5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni	
	2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	5				

	3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)	5		1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania sprzętu rolniczego	
				2) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie	
				3) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni	
				4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni	
	4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	5		1) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym	
				2) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie	
				3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi	

				4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych	
	5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	10		1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego	
				2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego	
				3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku	
				4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej	
				5) powiadamia odpowiednie służby	
				6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, poparzenie	
				7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia	

				<p>zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar</p> <p>8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji</p>	
ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni	1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ew)	3	<p>Podstawy chowu i hodowli koni</p> <p>Przepisy ruchu drogowego kat. T</p>	<p>1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa</p> <p>2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa</p> <p>3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania</p> <p>4) dobiera usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do wykonywanych zadań</p>	1-2 miesiąc
	2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na	3		<p>1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój</p>	

	rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)			rolnictwa i obszarów wiejskich	
				2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	
				3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW)	
	3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ek)	5		1) wymienia elementy budowy topograficznej konia	
				2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia	
				3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia	
	4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ek)	4		4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi	
				1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	

			2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	
			3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej	
			4) rozpoznaje typy użytkowe koni	
			5) określa różnice między typami użytkowymi koni	
			6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych	
			7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej	
			5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ew)	
			2) wymienia optymalne parametry	

				zoohigieniczne pomieszczeń stajennych	
	6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźca (ew)	2		1) opisuje cechy sprawności psychicznej jeźdźca	
				2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem	
	7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	3		1) opisuje strukturę biznesplanu	
				2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu	
				3) przygotowuje analizę finansową inwestycji	
				4) przygotowuje przykładowy biznesplan	
	8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	3		1) posługuje się programami komputerowymi do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego	
				2) wykorzystuje komputerowe symulatory jazdy	
				3) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych	

	9) rozpoznaje przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz (ew)	3		1) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich	
	10) wykonuje czynności kontrolno-obslugowe ciągników rolniczych i przyczep (ep)	4	Przepisy ruchu drogowego kat. T	2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz	
	11) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T (ep)	13		1) wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy	
				2) kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy	1-3 miesiąc
				1) wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach	
				2) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego	
				3) stosuje zasady ruchu drogowego określone	

				znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	
				4) wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	
	12) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ep)	13		1) przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy	
				2) wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T	
				3) przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym	
	13) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	2	Podstawy chowu i hodowli koni	1) wymienia cele normalizacji krajowej	2 miesiąc
				2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	
				3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	
				4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	
ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie	1) lonżuje konia (ek)	40	Szkolenie i użytkowanie koni	1) wymienia cele lonżowania	2-5 miesiąc

koni do zawodów, pokazów i sprzedaży			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	2) opisuje elementy wyposażenia lonżującego i konia	
				3) wymienia zasady lonżowania	
			Praktyki zawodowe	4) przygotowuje konia do lonżowania	
				5) opisuje sposoby przypięcia lonży	
				6) lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
				7) stosuje pomoce podczas lonżowania	
2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	38		Szkolenie i użytkowanie koni	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ)	2-5 miesiąc
			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	2) opisuje metody pracy z młodym koniem	
				3) prowadzi pierwsze dosiadanienie konia	
			Praktyki zawodowe	4) prowadzi objeżdżanie młodego konia	
				5) przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie	
3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	37		Szkolenie i użytkowanie koni	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem	2-5 miesiąc
				2) prowadzi konia w rękę	

			<div>Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni</div> <div>Praktyki zawodowe</div>	<div>3) przyucza konia do zakładania uprzęży</div> <div>4) przyzwyczajają konia do ciągnięcia</div> <div>5) przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych</div>	
4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	30	<div>Szkolenie i użytkowanie koni</div> <div>Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni</div> <div>Praktyki zawodowe</div>	<div>1) planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych</div> <div>2) analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia</div> <div>3) przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne</div> <div>4) rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży</div>	1-5 miesiąc	
5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży (ek)	25	<div>Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni</div>	<div>1) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stój</div> <div>2) pokazuje konia przed komisją oceny lub</div>	6-8 miesiąc	

			Szkolenie i użytkowanie koni	kupującym w stępie i kłusie	2-4 miesiąc
				3) eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji	
	6) opisuje zasady sprzedaży konia (ek)	30		1) przygotowuje ofertę sprzedaży konia 2) redaguje umowę kupna-sprzedaży konia	
	7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych (ek)	8	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni Praktyki zawodowe	1) mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia	6 miesiąc
				2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia	
				3) ocenia nieprawidłowości stanu zdrowia konia	
				4) opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia	
				5) decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia	
	1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie	10	Szkolenie i użytkowanie koni	1) wymienia zasady bezpiecznego	1- 3 miesiąc

ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni	(ek)		Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	
				2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
	2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	11		1) wymienia elementy stroju jeździeckiego	
				2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	
	3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	20		1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy	
				2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego	
				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	
				4) opisuje style zaprzęgowe	
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych	
	4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	10	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni Praktyki zawodowe	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia	Okres trwania kursu
2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej					
3) zakłada rząd jeździecki wraz z					

				elementami pomocniczymi na konia	
				4) zakłada uprząż szorową lub chomętową na konia	
				5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
	5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	12	Szkolenie i użytkowanie koni	1) wymienia rodzaje dosiadu	2 miesiąc
				2) charakteryzuje rodzaje dosiadu	
				3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	
				4) opisuje elementy skali szkoleniowej	
				5) rozpoznaje style zaprzęgowe	
				6) wymienia sposoby trzymania lejcy	
				7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej	
				8) opisuje pozycję powożącego na koźle	
	6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	28	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) dosiada konia	Okres trwania kursu
				2) używa pomocy jeździeckich	

			Praktyki zawodowe	3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej	
				4) jeździ stępem, kłusem i galopem	
				5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>	
				6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm	
				7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie	
				8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego	
				9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej	
	7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	28	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie	Okres trwania kursu
			Praktyki zawodowe	2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach	
				3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej	

				4) rusza i zatrzymuje konia	
	8) powozi końmi (ek)	40	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni Praktyki zawodowe	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę	Okres trwania kursu
				2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni	
				3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
				4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
				5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą	
				6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
	9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	8	Szkolenie i użytkowanie koni Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	Okres trwania kursu
				2) wykonuje konserwację sprzętu	

			Praktyki zawodowe	jeździeckiego i zaprzęgowego	
				3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu	
				4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
	10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	10	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni	Okres trwania kursu
			Szkolenie i użytkowanie koni	2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni	
				3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni	
	11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	10	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni	Okres trwania kursu
			Szkolenie i użytkowanie koni	2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni	
				3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni	
				4) charakteryzuje zasady transportu koni	

	12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	10	<p>Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni</p> <p>Szkolenie i użytkowanie koni</p> <p>Praktyki zawodowe</p>	<p>1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu</p> <p>2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu</p> <p>3) przygotowuje konia do transportu</p> <p>4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni</p> <p>5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu</p> <p>6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni</p>	Okres trwania kursu
	13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	45	<p>Szkolenie i użytkowanie koni</p>	<p>1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego</p> <p>2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)</p> <p>3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie</p>	1-2 miesiąc

				4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi	
				5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem	
				6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	
ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym	1) dostosowuje gospodarstwo rolne do utrzymania i użytkowania koni w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ew)	18	Turystyka i rekreacja konna Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej Praktyki zawodowe	1) wymienia elementy infrastruktury niezbędne w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie	6-10 miesiąc
				2) planuje adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej	
	2) dobiera konie pod względem ich przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ek)	20		1) opisuje rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej	
				2) wymienia kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej	
				3) charakteryzuje cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej	

	3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni (ek)	22		1) ocenia stan emocjonalny konia	
				2) rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru	
				3) definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej	
				4) dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej	
	4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie (ek)	26		1) przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych	
				2) planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie	
				3) planuje rajdy konne	
				4) planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi	
				5) planuje imprezy jeździeckie	
	5) wykorzystuje walory przyrodnicze i kulturowe regionu w turystyce (ew)	18		6) organizuje imprezy jeździeckie	
				1) gromadzi informacje na temat walorów przyrodniczych i kulturowych regionu	

				2) prezentuje walory okolicy	
				3) przedstawia ofertę turystyki konnej w regionie	
	6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie (ek)	20		1) charakteryzuje rodzaje szlaków konnych	
				2) rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych	
				3) dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców	
	7) oblicza opłacalność organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym (ek)	26		1) sporządza kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym	
				2) analizuje koszty utrzymania koni w celach rekreacyjnych i turystyki konnej	
ROL.07.6. Język obcy zawodowy	1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem	10	Język obcy zawodowy	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem	8-10 miesiąc

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego

ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

	<p>b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie</p> <p>c) z dokumentacją związaną z danym zawodem</p> <p>d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie</p> <p>(ew)</p>			<p>bezpieczeństwa i higieny pracy</p> <p>b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych</p> <p>c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych</p> <p>d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych</p> <p>e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta (A1)</p>	
	<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe,</p>	10		<p>1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu (A2)</p> <p>2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje (A1)</p> <p>3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu (A2)</p> <p>4) układa informacje w określonym porządku (A1)</p>	

	prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)				
	3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list	10		1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi (A2) 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) (A2) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko (A2) 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze (A2) 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji (A2)	

	motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)				
	4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	10		1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (A1)	
				2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (A1)	
				3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób (A2)	
				4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi (A2)	
				5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe (A1)	
				6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji (A1)	

	5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	10		1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) (A1)	
				2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym (A1)	
				3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym (A1)	
				4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację (A2)	
	6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową:	10		1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego (A1)	
				2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe (A2)	

	a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)			3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (A2) 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy (A1) 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa (A2) 6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznane słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne (A2)	
ROL.07.7. Kompetencje personalne i społeczne	1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych		Praktyki zawodowe	1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach 2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy	Okres trwania kursu
	2) planuje wykonanie zadania		Podstawy chowu i hodowli koni	1) szacuje czas i budżet zadania	1-2 miesiąc
			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji	5-6 miesiąc

				3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie	
				4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań	
3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje	7-8 miesiąc
				2) ocenia różne opcje działania	
				3) wyjaśnia znaczenie zmiany	
4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem	
			Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej	
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe			Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie	7-8 miesiąc
			Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	2) opisuje własne kompetencje	
				3) wyznacza sobie cele rozwojowe	
				4) planuje własny rozwój zawodowy	
6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej			Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej	7-10 miesiąc

			Język obcy zawodowy	2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji	
				3) stosuje aktywne metody słuchania	
				4) komunikuje innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele	
	7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów		Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu	6-8 miesiąc
				2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu	
				3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele	
	8) współpracuje w zespole		Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) dzieli się zadaniami	Okres trwania kursu
			Praktyki zawodowe	2) angażuje się w realizację przypisanych zadań	
				3) uwzględnia opinie innych	
				4) organizuje pracę zespołową	
ROL.07.8. Organizacja pracy małych zespołów	1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań		Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	1) stosuje zasady współdziałania w zespole	Okres trwania kursu

			Praktyki zawodowe	2) planuje działania zespołu		
				3) określa czas realizacji zadania		
				4) monitoruje pracę zespołu		
	2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań				1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu	Okres trwania kursu
				2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań		
	3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań				1) przestrzega praw innych osób w zespole	Okres trwania kursu
					2) analizuje proces rozwoju grupy	
					3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy	
	4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań				1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu	Okres trwania kursu
					2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej	
					3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole	

				4) wyjaśnia podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu	
	5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy		Podstawy chowu i hodowli koni Przepisy ruchu drogowego kat. T	1) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji 2) wyjaśnia znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej 3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy	2 miesiąc

2.2. Określenie liczby godzin na kształcenie zawodowe

Tabela 3. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Bezpieczeństwo i higiena pracy	30		1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy 2) charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				3) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy
				4) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych
				5) charakteryzuje objawy chorób zawodowych
			2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) opisuje zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego
				2) charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem
				3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem
				4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem
				5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni
			3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania sprzętu rolniczego
				2) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie
				3) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni
				4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	1) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym
				2) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie
				3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi
				4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych
			5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego
				2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego
				3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku
				4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej
				5) powiadamia odpowiednie służby
				6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zwichnięcie, amputacja, złamanie, poparzenie
				7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar
				8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
	15	15	1) określa skutki oddziaływania czynników	1) opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Podstawy chowu i hodowli koni			szkodliwych na organizm człowieka (ek)	2) charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy
				3) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy
			3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)	4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni
			1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ew)	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa
				2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa
				3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania
				4) dobiera usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do wykonywanych zadań
			2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
				2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
				3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ek)	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia
				2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia
				3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia
				4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
			4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ek)	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej
				2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej
				3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej
				4) rozpoznaje typy użytkowe koni
				5) określa różnice między typami użytkowymi koni
				6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych
				7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej
			5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ew)	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni
				2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych
			6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźca (ew)	1) opisuje cechy sprawności psychicznej jeźdźcy
				2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ek)	1) opisuje strukturę biznesplanu
				2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu
				3) przygotowuje analizę finansową inwestycji
				4) przygotowuje przykładowy biznesplan
			8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	3) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych
			9) rozpoznaje przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz (ew)	1) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich
				2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz
			13) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	1) wymienia cele normalizacji krajowej
				2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy
				3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej
				4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
			2) planuje wykonanie zadania	1) szacuje czas i budżet zadania
			5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	1) wskazuje wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji
				2) wyjaśnia znaczenie normalizacji w swojej branży Zawodowej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Przepisy ruchu drogowego kat. T	30		5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego
				2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego
				3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku
				4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej
				5) powiadamia odpowiednie służby
			8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie
				1) posługuje się programami komputerowymi do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego
				2) wykorzystuje komputerowe symulatory jazdy
				1) wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy
				2) kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy
			10) wykonuje czynności kontrolno-obserwacyjne ciągników rolniczych i przyczep (ep)	1) wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach
				2) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego
			11) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T (ep)	

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				3) stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą
				4) wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą
			12) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ep)	1) przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy
				2) wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T
				3) przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym
			5) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy	3) dokonuje prostych modernizacji stanowiska pracy
Szkolenie i użytkowanie koni	150		2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	2) charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem
				3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem
			3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)	3) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań Zawodowych (ek)	3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi
			1) lonżuje konia	1) wymienia cele lonżowania

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			(ek)	2) opisuje elementy wyposażenia lonżującego i konia
				3) wymienia zasady lonżowania
				5) opisuje sposoby przypięcia lonży
			2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ)
				2) opisuje metody pracy z młodym koniem
			3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem
			4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	1) planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych
				2) analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia
			6) opisuje zasady sprzedaży konia (ek)	1) przygotowuje ofertę sprzedaży konia
				2) redaguje umowę kupna-sprzedaży konia
			1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie
				2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego
				2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy
			3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy
				2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego
				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				4) opisuje style zaprzęgowe
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych
			5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	1) wymienia rodzaje dosiada
				2) charakteryzuje rodzaje dosiada
				3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem
				4) opisuje elementy skali szkoleniowej
				5) rozpoznaje style zaprzęgowe
				6) wymienia sposoby trzymania lejcy
				7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej
				8) opisuje pozycję powożącego na koźle
			9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
			10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni
				2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni
				3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni
			11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ew)	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni
				2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni
				3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni
				4) charakteryzuje zasady transportu koni
				1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu
			13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego 2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie 4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi 5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem 6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni		300	2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem
			1) lonżuje konia (ek)	5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni
				4) przygotowuje konia do lonżowania
				6) lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
				7) stosuje pomoce podczas lonżowania
			2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	3) prowadzi pierwsze dosiadanienie konia 4) prowadzi objeżdżanie młodego konia

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				5) przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie
			3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	2) prowadzi konia w rękę
				3) przyucza konia do zakładania uprzęży
				4) przyzwyczajają konia do ciągnięcia
				5) przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych
			4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	3) przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne
				4) rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży
			5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży (ek)	1) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stoj
				2) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i kłusie
				3) eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji
			6) opisuje zasady sprzedaży konia (ek)	1) przygotowuje ofertę sprzedaży konia
				2) redaguje umowę kupna-sprzedaży konia
			7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych (ek)	1) mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia
				2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia
				3) ocenia nieprawidłowości stanu zdrowia konia

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				4) opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia
				5) decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia
			1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie
			2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego
				2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy
				1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy
				2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego
				3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				4) opisuje style zaprzęgowe
				5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych
			4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia
				2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej
				3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia
				4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej
			6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) dosiada konia
				2) używa pomocy jeździeckich
				3) stosuje różne rodzaje dosiada podczas jazdy konnej
				4) jeździ stępem, klusem i galopem
				5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>
				6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm
				7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie
				8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego
				9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej
			7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie
				2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach
				3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej
				4) rusza i zatrzymuje konia
			8) powozi końmi (ek)	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę
				2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni
				3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych
				5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą
				6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
			9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu
				4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni
				2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni
				3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni
			11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ek)	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni
				2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni
				3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni
				4) charakteryzuje zasady transportu koni
				1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu
				3) przygotowuje konia do transportu
				4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni
				5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu
				6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni
			2) planuje wykonanie zadania	2) planuje działania zgodnie z możliwościami ich Realizacji
				3) realizuje zadania w wyznaczonym czasie
				4) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań
			3) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany	1) reaguje elastycznie na nieprzewidziane sytuacje
				2) ocenia różne opcje działania
			4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	3) wyjaśnia znaczenie zmiany
				1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem
			5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) stosuje pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem
				3) wyznacza sobie cele rozwojowe
			7) stosuje metody i techniki rozwiązywania problemów	1) opisuje techniki twórczego rozwiązywania problemu
				2) stosuje techniki twórczego rozwiązywania problemu
				3) przedstawia alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele
			8) współpracuje w zespole	1) dzieli się zadaniami
				2) angażuje się w realizację przypisanych zadań
				3) uwzględnia opinie innych
				4) organizuje pracę zespołową

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) stosuje zasady współdziałania w zespole
				2) planuje działania zespołu
				3) określa czas realizacji zadania
				4) monitoruje pracę zespołu
			2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu
				2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
			3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) przestrzega praw innych osób w zespole
				2) analizuje proces rozwoju grupy
			4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań	3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy
				1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu
				2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej
				3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole
Turystyka i rekreacja konna	75		2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań	3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			Zawodowych (ek)	
			1) dostosowuje gospodarstwo rolne do utrzymania i użytkowania koni w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ew)	1) wymienia elementy infrastruktury niezbędne w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie 2) planuje adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej
			2) dobiera konie pod względem ich przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ek)	1) opisuje rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej 2) wymienia kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej 3) charakteryzuje cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej
			5) wykorzystuje walory przyrodnicze i kulturowe regionu w turystyce (ew)	1) gromadzi informacje na temat walorów przyrodniczych i kulturowych regionu 2) prezentuje walory okolicy 3) przedstawia ofertę turystyki konnej w regionie
			6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie (ek)	1) charakteryzuje rodzaje szlaków konnych 2) rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych 3) dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców
Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej		75	2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem 5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań Zawodowych (ek)	4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych
			5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego
				2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego
				3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku
				4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej
				5) powiadamia odpowiednie służby
				6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie
				7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar
				8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
			3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni (ek)	1) ocenia stan emocjonalny konia
				2) rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru
				3) definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				4) dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej
			4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie	1) przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych
				2) planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie
				3) planuje rajdy konne
				4) planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi
				5) planuje imprezy jeździeckie
				6) organizuje imprezy jeździeckie
			6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie (ek)	1) charakteryzuje rodzaje szlaków konnych
				2) rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych
				3) dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców
			7) oblicza opłacalność organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym (ek)	1) sporządza kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym
				2) analizuje koszty utrzymania koni w celach rekreacyjnych i turystyki konnej
			4) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem	2) wskazuje najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej
			5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) charakteryzuje zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie
				2) opisuje własne kompetencje
				4) planuje własny rozwój zawodowy

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej
Język obcy zawodowy	60		1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:
			a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem	a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy
			b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie	b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych
			c) z dokumentacją związaną z danym zawodem	c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych
			d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ew)	d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych
			2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:	e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta (A1)
			a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np.	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu (A2)
				2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje (A1)
				3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu (A2)
				4) układa informacje w określonym porządku (A1)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyrażenie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)	
			3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru) (ew)	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi (A1) 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) (A2) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko (A2) 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze (A2) 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji (A2)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę (A1)
				2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia (A1)
				3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób (A2)
				4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi (A2)
				5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe (A1)
				6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji (A1)
			5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) (A1)
				2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym (A1)
				3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym (A1)
				4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację (A2)
			6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego (A1)
				2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe (A2)
				3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych (A2)
				4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy (A1)
			6) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa (A1)
				6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne (A2)
				2) właściwie interpretuje mowę ciała w komunikacji
				3) stosuje aktywne metody słuchania
Praktyki zawodowe		140	2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny	2) charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem
				3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem
			4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni
			1) lonżuje konia (ek)	3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi
			2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych
			3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	4) przygotowuje konia do lonżowania
			4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	6) lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
				7) stosuje pomoce podczas lonżowania
				3) prowadzi pierwsze dosiadanie konia
				4) prowadzi objeżdżanie młodego konia
				5) przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie
				1) wymienia etapy pracy z młodym koniem
				2) prowadzi konia w rękę
				3) przyucza konia do zakładania uprzęży
				4) przyzwyczajają konia do ciągnięcia
				5) przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych
				1) planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych
				2) analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				3) przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne
				4) rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży
			5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych	1) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stoj
				2) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i klusie
				3) eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji
			7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych (ek)	1) mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia
				2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia
				3) ocenia nieprawidłowości stanu zdrowia konia
				4) opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia
				5) decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia
			4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia
				2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej
				3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				pomocniczymi na konia
				4) zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia
				5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej
			6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) dosiada konia
				2) używa pomocy jeździeckich
				3) stosuje różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej
				4) jeździ stępem, klusem i galopem
				5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>
				6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm
				7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie
				8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego
				9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej
			7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie
				2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach
				3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej
				4) rusza i zatrzymuje konia
			8) powozi końmi (ek)	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę
				2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
				3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych
				4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych
				5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą
				6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)
			9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
				3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu
				4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
			12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	3) przygotowuje konia do transportu
				4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni
				5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu
				6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni
			3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni (ek)	1) ocenia stan emocjonalny konia
				2) rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru
				3) definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej
				4) dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie (ek)	1) przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych
				2) planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie
				3) planuje rajdy konne
				4) planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi
				5) planuje imprezy jeździeckie
				6) organizuje imprezy jeździeckie
			1) przestrzega zasad kultury i etyki podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach
				2) stosuje reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
			8) współpracuje w zespole	1) dzieli się zadaniami
				2) angażuje się w realizację przypisanych zadań
				3) uwzględnia opinie innych
				4) organizuje pracę zespołową
			1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) stosuje zasady współdziałania w zespole
				2) planuje działania zespołu
				3) określa czas realizacji zadania
				4) monitoruje pracę zespołu
			2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) rozpoznaje, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu
				2) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
				1) przestrzega praw innych osób w zespole

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	2) analizuje proces rozwoju grupy
				3) kieruje pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy
			4) monitoruje jakość wykonania przydzielonych zadań	1) wykorzystuje doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu
				2) stosuje wybrane metody i techniki pracy grupowej
				3) monitoruje stopień realizacji zadań w zespole
Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.				

2.3. Plan kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Tabela 4. Plan zajęć kwalifikacyjnego kursu zawodowego

Lp.	Powiązanie z podstawą programową	Przedmioty	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Kształcenie teoretyczne				
1.	ROL.07.1.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	30	Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą
2.	ROL.07.2.*	Podstawy chowu i hodowli koni	15	

3.	ROL.07.2.*	Przepisy ruchu drogowego kat. T	30	być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy czym zaliczenie tych zajęć nie może być w formie zdalnej.
4.	ROL.07.3 / ROL.07.4.	Szkolenie i użytkowanie koni	150	
5.	ROL.07.5	Turystyka i rekreacja konna	75	
6.	ROL.07.6	Język obcy zawodowy	60	
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie teoretyczne			360	
Kształcenie praktyczne				
1.	ROL.07.2.*	Podstawy chowu i hodowli koni	15	Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
2.	ROL.07.3 / ROL.07.4.	Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni	300	
3.	ROL.07.5.	Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej	75	
Łączna liczba godzin przeznaczonych na kształcenie praktyczne			390	
Łączna liczba godzin			750	

*Uczestnik/słuchacz KKZ, który zdał egzamin potwierdzający kwalifikację ROL.06 Prowadzenie chowu i hodowli koni może być zwolniony z zajęć odbywających się w ramach tej jednostki efektów kształcenia.

Planowany termin praktyki zawodowej – w przypadku kwalifikacyjnego kursu zawodowego (jeżeli w podstawie programowej, w którym wyodrębniono daną kwalifikację przewidziano praktykę zawodową):
– Praktyka zawodowa odbywa się w trakcie trwania KKZ w wymiarze 140 godzin. (Pozostałe 140 godzin praktyk zawodowych określonych w podstawie programowej powinno być przeznaczone na realizację efektów kształcenia w ramach kwalifikacji ROL.06. Organizacja chowu i hodowli koni).
Planowany termin egzaminu:
– Egzamin potwierdzający kwalifikację ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni odbywa się najpóźniej do 6 tygodni po zakończeniu KKZ.
Nauka jazdy ciągnikiem rolniczym (kat. T) – zajęcia indywidualne ze słuchaczem/uczestnikiem – 20 godzin/osobę (w trakcie trwania kursu).

Nauka jazdy w zakresie kategorii T zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami. Słuchacz jest przygotowywany do kierowania pojazdem silnikowym oraz do egzaminu państwowego na prawo jazdy odpowiedniej kategorii zgodnie z przepisami dotyczącymi kierujących pojazdami.

Liczba godzin przypisana poszczególnym zajęciom, uwzględnia minimalną liczbę godzin przewidzianą w podstawie programowej na realizację efektów kształcenia ujętych w jednostkach efektów.

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać słuchaczom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

3. Cele kształcenia KKZ

Absolwent kwalifikacyjnego kursu zawodowego powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- wykonywania podstawowych czynności związanych z chowem i hodowlą koni,
- sporządzania biznesplanu dla gospodarstwa zajmującego się chowem i użytkowaniem koni,
- wdrażania koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- przygotowania koni do użytkowania i sprzedaży,
- szkolenia i użytkowania koni,
- powożenia końmi i jazdy konnej,
- wykonywania czynności związanych z transportem koni,
- organizowania oraz prowadzenia rekreacji i turystyki jeździeckiej,
- prowadzenia i obsługi ciągnika rolniczego,
- posługiwania się językiem obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym komunikację w celu realizacji czynności zawodowych.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: **Bezpieczeństwo i higiena pracy (T) 30 godz.**

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- identyfikowanie i przewidywanie zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy,
- stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych,
- udzielanie pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

4.1.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to:

- organizowanie stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska,
- identyfikowanie zagrożeń dla zdrowia i życia człowieka występujących w trakcie wykonywania zadań zawodowych,
- ograniczanie negatywnego wpływu czynników szkodliwych, niebezpiecznych i uciążliwych na organizm człowieka występujących w środowisku pracy technika hodowcy koni,
- dobieranie i stosowanie środków ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych,
- ocenianie sytuacji poszkodowanego na podstawie analizy obserwowanych objawów,
- zabezpieczenie siebie, poszkodowanego i miejsca wypadku,
- udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

4.1.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)

1. Bezpieczne używanie sprzętu rolniczego	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisać czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzować czynniki szkodliwe w środowisku pracy – opisać zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego – opisać zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania sprzętu rolniczego – opisać zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego – charakteryzować środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – rozpoznać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy – opisać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych
2. Bezpieczne użytkowanie koni	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisać czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzować czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzować cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – opisać zasady bezpiecznego postępowania z koniem – wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni – wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni – opisać środki ochrony podczas pracy z końmi – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – rozpoznać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy – opisać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych
3. Bezpieczne używanie środków chemicznych w gospodarstwie	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisać czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzować czynniki szkodliwe w środowisku pracy – opisać zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie – charakteryzować środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – rozpoznać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy – opisać sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych

4. Choroby zawodowe	2	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzować objawy chorób zawodowych – wskazać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej
1. Ocena stanu poszkodowanego i podjęcie czynności udzielania pierwszej pomocy	4	<ul style="list-style-type: none"> – opisać podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – opisać zasady zabezpieczenia siebie, poszkodowanego i miejsca wypadku – analizować objawy u osób z zagrożeniem zdrowia – ocenić sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpieczyć siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku
2. Udzielanie pierwszej pomocy w różnych sytuacjach	6	<ul style="list-style-type: none"> – ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadomić odpowiednie służby – wymienić sytuacje wymagające udzielenia pomocy przedmedycznej – wymienić służby, jakie należy powiadomić w stanach nagłego zagrożenia zdrowia lub życia – podać numery telefonów do służb ratunkowych – wymienić przykłady urazowych stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, wymagających udzielenia pomocy (krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie) – wymienić przykłady nieurazowych stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego, wymagających udzielenia pomocy (omdlenie, zawał, udar) – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Bezpieczeństwo i higiena pracy jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy ze słuchaczami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,

- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza. Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Bezpieczeństwo i higiena pracy, który jest przedmiotem teoretycznym zaleca się stosowanie metod podających i problemowych takich jak:

- wykład informacyjny,
- pokaz z objaśnieniem,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni bezpieczeństwa i higieny pracy wyposażonej w stanowisko komputerowe przeznaczone dla nauczyciela, projektor multimedialny, filmy dydaktyczne oraz prezentacje multimedialne dotyczące zagrożeń w branży, plansze poglądowe, zestawy zadań i ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, karty pracy dla słuchaczy, apteczkę wyposażoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach jej udzielania, fantom do udzielania pierwszej pomocy, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy i regulaminy bhp, ochrony ppoż. i ochrony środowiska, środki ochrony indywidualnej, ulotki środków chemicznych.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji.

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Podczas realizacji procesu sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza zaleca się stosowanie głównie metod jakościowych (wywiad, obserwacja) oraz ilościowych (ankiety). Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza to:

- prace indywidualne i zespołowe w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustna.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza w ramach przedmiotu Bezpieczeństwo i higiena pracy dotyczą:

1. Przewidywania i zapobiegania zagrożeniom dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związanym z wykonywaniem zadań zawodowych.
2. Organizacji stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska.
3. Udzielania pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego.

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy chowu i hodowli koni (T + P) 30 godz. (15 + 15 godz.)

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa,
- poznanie zasad korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- nabycie wiedzy z zakresu anatomii i biomechaniki koni,
- poznanie cech osobniczych różnych ras i typów użytkowych koni,
- poznanie systemów utrzymania koni,
- nabycie umiejętności sporządzania biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie,
- ukształtowanie umiejętności stosowania programów komputerowych wspomagających wykonywanie zadań zawodowych,
- poznanie przepisów prawa Unii Europejskiej i przepisów krajowych dotyczących organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz,
- poznanie norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.2.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa,
- wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa,
- opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania,
- dobrać usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do wykonywanych zadań,
- opisać możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
- przygotować wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich,
- opisać budowę konia i wskazać zależność między budową a jego możliwościami użytkowymi,
- opisać i rozpoznać rasy i typy użytkowe koni,
- wymieniać cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni,
- wskazać zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem,
- sporządzać biznesplan dla gospodarstwa hodującego i utrzymującego konie,
- stosować programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych,
- wymieniać przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz,

- rozpoznać właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa	3	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa – opisać zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania – wymienić cele normalizacji krajowej – wyszukać informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa – dobrać usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do wykonywanych zadań – korzystać ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
2. Zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich	3	<ul style="list-style-type: none"> – opisać możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich – wymienić instytucje wspierające rolnictwo Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW) – przygotować wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich – sporządzić niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych – szacować czas i budżet zadania – realizować zadania w wyznaczonym czasie
1. Anatomia i biomechanika koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić elementy budowy topograficznej konia – wskazać poszczególne elementy budowy konia – opisać budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia – opisać zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi
2. Rasy i typy użytkowe koni	4	<ul style="list-style-type: none"> – opisać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej

		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej – opisać rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej – rozpoznać typy użytkowe koni – przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych – wymienić organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej – określić różnice między typami użytkowymi koni – określić różnice między rasami koni
3. Systemy utrzymania koni	4	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni – wymienić optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych – wyjaśnić, czym jest norma i wymienia cechy normy – wymienić cele normalizacji krajowej – opisać czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzować czynniki szkodliwe w środowisku pracy – wyjaśnić znaczenie normalizacji w swojej branży zawodowej – wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni – wskazać wpływ postępu technicznego na doskonalenie jakości produkcji – dobrać system utrzymania do rasy i typu utrzymywanych koni w gospodarstwie – ocenić mikroklimat stajni na podstawie pomiaru parametrów zoohigienicznych – rozróżnić oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej – rozpoznawać źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy
4. Sprawność psychofizyczna jeźdźca	2	<ul style="list-style-type: none"> – opisać cechy sprawności psychicznej jeźdźcy – wskazać najczęstsze przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej – wskazać zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem
5. Biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisać strukturę biznesplanu – określić założenia niezbędne do opracowania biznesplanu – angażować się w realizację przypisanych zadań – realizować zadania w wyznaczonym czasie – dokonać prostych modernizacji stanowiska pracy – przygotować analizę finansową inwestycji – przygotować przykładowy biznesplan

		<ul style="list-style-type: none"> – sporządzić niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych – szacować czas i budżet zadania – realizować zadania w wyznaczonym czasie – planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji – dokonać analizy i oceny podejmowanych działań
6. Prawodawstwo unijne i krajowe dotyczące chowu, hodowli i użytkowania koni	3	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich – wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz – wyjaśnić, czym jest norma i wymienia cechy normy – wymienić cele normalizacji krajowej – omówić przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich – omówić przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz – rozróżnić oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Podstawy chowu i hodowli koni jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy ze słuchaczami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu Podstawy chowu i hodowli koni jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości i umiejętności słuchacza ukształtowane w nauczaniu ogólnokształcącym oraz wiedzy uzyskanej przez każdego słuchacza na drodze nieformalnej.

Kompetencje słuchacza w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnozujący. Analiza wyników testu pozwoli nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza w proces kształcenia. Dla przedmiotu Podstawy chowu i hodowli koni, który jest przedmiotem teoretycznym, zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni podstaw chowu i hodowli koni wyposażonej w komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, model konia, model stajni, model pastwiska kwaterowego dla koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję, rasę oraz typ użytkowy koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące wady budowy i ruchu koni, albumy ras koni, czasopisma fachowe, źródła informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności, przepisy prawa krajowego i Unii Europejskiej dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz, filmy dydaktyczne, ćwiczenia oraz karty pracy dla słuchaczy.

Zaleca się, aby część zajęć (min. 15 godzin) w ramach przedmiotu Podstawy chowu i hodowli koni była realizowana podczas zajęć wyjazdowych np. do gospodarstwa użytkującego konie, ośrodków jeździeckich, na wystawy koni, do instytucji działających na rzecz rolnictwa.

Tematyka poszczególnych zajęć realizowanych poza szkołą powinna zależeć od specyfiki i możliwości ośrodków i instytucji znajdujących się w okolicy placówki.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,

- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel powinien dodatkowo posiadać kompetencje do wykorzystywania nowoczesnych technologii w nauczaniu przedmiotu, szczególnie podczas sporządzania niezbędnej dokumentacji z użyciem programów komputerowych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej (np. nowoczesne technologie stosowane w budownictwie inwentarskim).

Zaleca się współpracę szkoły z firmami oraz instytucjami działającymi w obrębie zawodu, m. in. stadninami koni, stadami ogierów, zakładami treningowymi, ośrodkami treningu koni sportowych i rekreacyjnych, ośrodkami jazdy konnej, torami wyścigowymi, instytucjami działającymi na rzecz rolnictwa.

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny, powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza mogą mieć formę:

- testów zawierających pytania zamknięte (zadania wielokrotnego wyboru, zadania na dobieranie, zadanie typu prawda-falsz),
- testów zawierających pytania otwarte (zadania rozszerzonej odpowiedzi, zadania krótkiej odpowiedzi, zadania z luką),
- testów mieszanych.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz produktów projektów edukacyjnych.

Należy oceniać również umiejętność posługiwania się dokumentacją techniczną, umiejętność wyszukiwania informacji oraz umiejętność współpracy (pracy grupie). Wskazane jest wdrażanie słuchacza do oceny koleżeńskiej i samooceny.

Proponuje się ewaluację przedmiotu Podstawy chowu i hodowli koni według następujących kryteriów:

- 1) skuteczność osiągania efektów kształcenia określonych dla przedmiotu,

- 2) adekwatność wymagań programowych do potrzeb i możliwości słuchacza,
- 3) trafność doboru form i metod kształcenia do potrzeb i zainteresowań słuchacza,
- 4) zgodność warunków realizacji programu ze szkolną bazą dydaktyczną.

Ewaluacja powinna być prowadzona podczas całego okresu nauczania przedmiotu, a także po jego zakończeniu. Przeprowadzone badanie i monitorowanie procesu kształcenia powinno umożliwić ocenę stopnia osiągnięcia założonych celów kształcenia, głównie w zakresie podwyższenia kompetencji zawodowych słuchacza, ich motywacji do nauki, zmiany w zachowaniu i zaangażowaniu w wykonywaniu zajęć zawodowych, a także samych warunków i organizacji zajęć.

Kryterium skuteczności osiągania efektów kształcenia powinno odnosić się do kluczowych umiejętności kształtowanych w ramach przedmiotu Podstaw chowu i hodowli koni:

1. Poznania instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa.
2. Poznania zasad korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.
3. Nabycia wiedzy z zakresu anatomii i biomechaniki koni.
4. Poznania cech osobniczych różnych ras i typów użytkowych koni.
5. Poznania systemów utrzymania koni.
6. Nabycia umiejętności sporządzania biznesplanu dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie.
7. Kształtowania umiejętności stosowania programów komputerowych wspomagających wykonywanie zadań zawodowych.
8. Poznania przepisów prawa Unii Europejskiej i przepisów krajowych dotyczących organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz.
9. Poznania norm i procedur oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Przepisy ruchu drogowego kat. T (T) 30 godz.

4.3.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- zdobycie umiejętności wykonywania czynności kontrolno- obsługowych ciągników rolniczych i przyczep,
- nabycie umiejętności stosowania przepisów prawa dotyczących ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kat. T,
- nabycie umiejętności związanych z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego.

4.3.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- wykonać obsługę ciągnika rolniczego i przyczepę,
- kontrolować sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepę,
- poznać ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach,
- stosować zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego,
- stosować zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą,
- wykorzystywać komputerowe symulatory jazdy,
- wykonywać obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepę,
- wykonywać manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą,
- przygotować ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy,
- wykonać manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T,
- przestrzegać zasad kierowania ciągnikiem rolniczym.

4.3.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)

1. Czynności kontrolno-obsługowe ciągników rolniczych i przyczep	4	<ul style="list-style-type: none"> – wykonać obsługę ciągnika rolniczego i przyczepy – przygotować ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy – dokonać prostych modernizacji stanowiska pracy – kontrolować sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy – określać czas realizacji zadania
2. Zasady kierowania pojazdami samochodowymi	10	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywać manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą – wykonać manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T – stosować zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą – przestrzegać zasad kierowania ciągnikiem rolniczym – wykorzystywać komputerowe symulatory jazdy – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
3. Znaki drogowe	4	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać znaczenie poszczególnych znaków drogowych – stosować programy komputerowe wspomagające rozpoznawanie znaków
1. Przepisy dotyczące ruchu drogowego	8	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach – stosować zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą
2. Zachowanie podczas wypadku i udzielanie pierwszej pomocy	4	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić zasady postępowania podczas kolizji i wypadku drogowego z udziałem ciągnika rolniczego – przedstawić alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele – opisać podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – zabezpieczyć siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – stosować zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego – ocenić sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, poparzenie – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji

4.3.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego
ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

Warunkiem osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Przepisy ruchu drogowego kat. T jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy ze słuchaczem– określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualizacji zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- stosowanie oceniania sumującego i kształtującego,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobu oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, programów do nauki jazdy- testów, symulatorów nauki jazdy, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Propozycje metod nauczania

Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda ćwiczeń praktycznych z wykorzystaniem ciągnika rolniczego, pokaz z instruktażem oraz metoda projektu.

Ponadto zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza w proces kształcenia. Różnorodność stosowanych metod kształcenia pozwala rozwijać różne umiejętności, np.:

- czytania ze zrozumieniem (praca z podręcznikiem i e-podręcznikiem, korzystanie z literatury fachowej),
- aktywnego słuchania (wykład, wykład konwersatoryjny, pogadanka heurystyczna),
- efektywnego wyszukiwania informacji (webquest, metoda projektów),
- dyskusji (dyskusja dydaktyczna), współpracy (metoda projektów, metoda jigsaw).

Często należy stosować metody angażujące słuchacza w rozwiązywanie problemów technicznych, ilustrować treści kształcenia ćwiczeniami, pokazami, prezentacjami, filmami.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni przepisów ruchu drogowego wyposażonej w komputer z dostępem do Internetu i urządzenia multimedialne, komputer/laptop z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu (jedno stanowisko na dwóch słuchaczy), drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, telewizor, ekran projekcyjny, komputerowe symulatory jazdy, programy komputerowe do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego, tablicę szkolną białą suchościeralną, przepisy prawa, aktualny kodeks drogowy, apteczkę wyposażoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach jej udzielania, fantom do udzielania pierwszej pomocy.

Do realizacji nauki jazdy wymagane są: plac manewrowy wyposażony w pachołki, tyczki, znaki drogowe pionowe i poziome, ciągnik rolniczy przystosowany do nauki jazdy.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel powinien dodatkowo posiadać kompetencje do wykorzystywania nowoczesnych technologii w nauczaniu przedmiotu, szczególnie podczas wykorzystania komputerowych symulatorów jazdy lub programów komputerowych do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego.

4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sprawdzanie osiągnięć słuchacza, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny, powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Osiągnięcia słuchacza powinny być oceniane na podstawie testów komputerowych na prawo jazdy kategorii T, testów i sprawdzianów przygotowanych przez nauczyciela, odpowiedzi ustnych.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy na prawo jazdy kat. T zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Szkolenie i użytkowanie koni (T) 150 godz.

4.4.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- nabycie umiejętności lonżowania koni,
- ukształtowanie umiejętności wdrażania koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- zdobycie wiedzy na temat przygotowania koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,
- zdobycie wiedzy z zakresu kupna i sprzedaży koni,
- pogłębienie wiedzy dotyczącej ubioru jeździeckiego,
- poszerzenie wiedzy na temat sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- nabycie umiejętności stosowania terminologii z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia,
- nabycie umiejętności organizowania transportu koni,
- zdobycie wiedzy na temat poszczególnych dyscyplin jeździeckich.

4.4.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- lonżować konie,
- scharakteryzować pracę z młodym koniem,
- planować harmonogram działań związanych z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych,
- przygotować konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży zgodnie z przyjętymi zasadami,
- przygotować umowę kupna-sprzedaży konia,
- poruszać się na ujeżdżalni i w terenie zgodnie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,
- dobierać ubiór jeździecki,
- różnicować budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych,
- opisać style zaprzęgów,
- wymienić i scharakteryzować rodzaje dosiada,
- wymienić pomoce używane podczas jazdy wierzchem oraz w pracy zaprzęgowej,
- opisać elementy skali szkoleniowej,
- opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni,
- organizować transport koni,

- wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego,
- wymienić zasady kodeksu postępowania z koniem.

4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Wdrażanie koni do pracy	15	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ) – opisać metody pracy z młodym koniem – opisać elementy skali szkoleniowej – wymienić zasady kodeksu postępowania z koniem – wymienić zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni – charakteryzować zachowanie konia na danym etapie wdrażania do pracy – planować działania zespołu
2. Lonżowanie koni	10	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić cele lonżowania – opisać elementy wyposażenia lonżującego i konia – wymienić zasady lonżowania – charakteryzować cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem – opisać sposoby przypięcia lonży – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – opisać środki ochrony podczas pracy z końmi – scharakteryzować wodze pomocnicze używane w trakcie lonżowania
3. Zasady poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	6	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się w terenie – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
1. Jazda wierzchem	6	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić rodzaje dosiadu – scharakteryzować rodzaje dosiadu

		<ul style="list-style-type: none"> - opisać środki ochrony podczas pracy z końmi - wymienić pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem - scharakteryzować sposób użycia pomocy jeździeckich w poszczególnych ćwiczeniach (ruszanie, zatrzymanie, zagalopowanie, jazda po łuku)
2. Powożenie	6	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznawać style zaprzęgowe - opisać style zaprzęgowe (angielski, węgierski) - rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych - wymienić sposoby trzymania lejcy - charakteryzować pomoce używane w pracy zaprzęgowej - opisać pozycję powożącego na koźle - opisać środki ochrony podczas pracy z końmi - opisać style zaprzęgowe (krakowski, podlaski, bałagulski) - opisać zasady powożenia Systemem Achenbacha - planować działania zespołu
3. Przygotowanie konia do imprez jeździeckich / pokazów hodowlanych / zawodów konnych	15	<ul style="list-style-type: none"> - wymienić niezbędną dokumentację związaną ze startem w zawodach / pokazach hodowlanych / zawodów konnych - wymienić zasady kodeksu postępowania z koniem - zaplanować harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych - analizować zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia - wypełnić zgłoszenie do zawodów konnych
4. Kupno i sprzedaż koni	20	<ul style="list-style-type: none"> - Przygotować ofertę sprzedaży konia - redagować umowę kupna-sprzedaży konia
1. Ujeżdżenie	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie ujeżdżenia: rodzaje i klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać figury na czworoboku - opisać strój zawodnika obowiązujący w dyscyplinie ujeżdżenia - opisać dozwolone wyposażenie jeźdźcy i konia w dyscyplinie ujeżdżenia - wymienić różnice pomiędzy ujeżdżeniem a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące dyscypliny ujeżdżenia - rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
2. Skoki przez przeszkody	5	<ul style="list-style-type: none"> - opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie skoków przez przeszkody: rodzaje i klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać przeszkody - opisać strój zawodnika w dyscyplinie skoków przez przeszkody - wymienić różnice pomiędzy skokami przez przeszkody a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi - rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych

		<ul style="list-style-type: none"> – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące dyscypliny skoków przez przeszkody
3. Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW)	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady obowiązujące w dyscyplinie WKKW: rodzaje prób, klasy konkursów, stosowaną punktację, rozpoznać przeszkody terenowe – opisać strój zawodnika w dyscyplinie WKKW – wymienić różnice pomiędzy WKKW a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi – rozpoznać niezgodności z przepisami jeździeckimi w trakcie zawodów konnych – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w dyscyplinie WKKW
4. Powożenie	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady obowiązujące w powożeniu: rodzaje prób, rodzaje zaprzęgów, klasy konkursów, stosowaną punktację – opisać strój zawodnika w dyscyplinie powożenia – wymienić różnice pomiędzy powożeniem a pozostałymi dyscyplinami jeździeckimi – rozpoznać niezgodności z przepisami jeździeckimi w trakcie zawodów konnych – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w dyscyplinie powożenia
5. Sportowe rajdy konne	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady obowiązujące w sportowych rajdach konnych: klasy konkursów – opisać strój zawodnika w sportowych rajdach konnych – rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportowych rajdów konnych – wymienić elementy oceny w bramce weterynaryjnej
6. Woltyżerka	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady obowiązujące w woltyżerce: rodzaje konkursów, figury w programie obowiązkowym – opisać strój zawodnika w woltyżerce – rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w woltyżerce
7. Reining	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać zasady obowiązujące w reiningu: rozpoznać figury – opisać strój zawodnika w reiningu – opisać sprzęt jeździecki stosowany w reiningu – wymienić rasy koni startujące w reiningu – rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych – wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów w reiningu
8. Wyścigi konne	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić rodzaje gonitw płaskich i przeszkodowych – opisać zasady obowiązujące w wyścigach, rodzaje gonitw, handicap – opisać strój zawodnika podczas wyścigów konnych

		<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady rozgrywania wyścigów kłusaków wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie wyścigów konnych rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas wyścigów konnych
9. Pozostałe konkurencje jeździeckie	5	<ul style="list-style-type: none"> wymienić główne zasady rozgrywania pozostałych konkurencji jeździeckich (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo) rozróżnić pozostałe konkurencje jeździeckie (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, polo, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo) opisać zasady rozgrywania pozostałych konkurencji jeździeckich (tradycyjne powożenie, łucznictwo konne, polo, horse-ball, polo, turnieje rycerskie, zrywka drewna, konkurencje western i rodeo) wyszukać w dostępnych źródłach przepisy określające rozgrywanie zawodów konnych rozpoznać niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych
1. Ubiór jeździecki	6	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy stroju jeździeckiego uzasadnić stosowanie elementów ubioru jeźdźcy dobrać ubiór jeźdźcy do dyscypliny jeździeckiej
2. Sprzęt jeździecki i zaprzęgowy	6	<ul style="list-style-type: none"> nazwać sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy nazwać elementy pojazdu zaprzęgowego objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego charakteryzować cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem rozróżnić budowę sprzętu jeździeckiego rozróżnić budowę sprzętu zaprzęgowego
1. Pojazdy do transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> wymienić typy pojazdów do transportu koni rozpoznać typy pojazdów do transportu koni opisać wyposażenie pojazdu do transportu koni dobrać odpowiedni typ pojazdu do planowanego transportu koni
2. Sposoby transportu	5	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu wymienić etapy przygotowania konia do transportu charakteryzować zasady transportu koni stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
3. Przepisy związane z transportem koni	5	<ul style="list-style-type: none"> opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni gromadzić dokumentację potrzebną do transportu koni wypełnić i sprawdzić prawidłowość wypełnienia dokumentów niezbędnych podczas transportu koni stosować przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni

4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Warunkiem osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Szkolenie i użytkowanie koni jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z słuchaczem – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualizacji zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- stosowanie oceniania sumującego i kształtującego,
- przeprowadzić ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobu oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu Szkolenie i użytkowanie koni jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości uzyskane przez każdego słuchacza na drodze nieformalnej. Kompetencje słuchacza w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnozujący. Analiza wyników testu pozwoli nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza w proces kształcenia. Dla przedmiotu Szkolenie i użytkowanie koni, który jest przedmiotem teoretycznym, zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących:

- wykład informacyjny,
- pokaz z objaśnieniem,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- metoda tekstu przewodniego,
- metoda projektów.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni szkolenia i użytkowania koni wyposażonej w komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu, drukarkę laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektor multimedialny, ekran projekcyjny, sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła,

upręże, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty), podstawowy ubiór jeździecki, zestaw do pielęgnacji koni, model parkuru z ruchomymi przeszkodami, modele przeszkód parkurowych, filmy dydaktyczne o tematyce związanej z jeździectwem, katalogi wystaw, propozycje zawodów konnych, propozycje imprez jeździeckich, druki zgłoszenia konia na imprezę jeździecką, oferty i umowy kupna-sprzedaży konia, przepisy w dyscyplinach jeździeckich PZJ, filmy z zawodów konnych, przepisy ruchu drogowego, katalogi pojazdów do transportu koni, ćwiczenia i karty pracy dla słuchaczy.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić słuchaczom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

Nauczyciel prowadzący zajęcia powinien także na bieżąco poszerzać swoją wiedzę, aby być na bieżąco z nowinkami technologicznymi w branży rolno- hodowlanej (np. nowoczesne technologie stosowane w budownictwie inwentarskim, nowe rozwiązania w zakresie sprzętu treningowego oraz akcesoriów jeździeckich).

4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny, powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów oraz opracowań wybranego zagadnienia,

- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Kryterium skuteczności osiągania efektów kształcenia powinno odnosić się do kluczowych umiejętności kształtowanych w ramach przedmiotu Szkolenie i użytkowanie koni:

1. Poznania zasad lonżowania koni.
2. Zdobywania wiedzy dotyczącej wdrażania koni do pracy wierzchowej.
3. Zdobywania wiedzy dotyczącej wdrażania koni do pracy zaprzęgowej.
4. Nabycie umiejętności przygotowywania koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży.
5. Zdobywanie wiedzy na temat sprzedaży koni.
6. Poznania zasad jazdy na ujeżdżalni i w terenie.
7. Nabycia umiejętności doboru ubioru jeździeckiego.
8. Poznania terminologii z zakresu jazdy konnej i powożenia.
9. Zdobywania wiedzy dotyczącej dokumentacji potrzebnej do transportu koni.
10. Zdobywania wiedzy dotyczącej typów pojazdów do transportu koni.
11. Poszerzenia wiedzy dotyczącej dyscyplin jeździeckich.

4.5. Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni (P) 300 godz.

4.5.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- nabycie umiejętności lonżowania koni,
- przygotowanie i wdrażanie koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- przygotowanie koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,

Program nauczania kwalifikacyjnego kursu zawodowego

ROL.07. Szkolenie i użytkowanie koni

- nabycie umiejętności oceny stanu zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych,
- poznanie zasad jazdy konno na ujeżdżalni i w terenie,
- nabycie umiejętności jazdy konnej i powożenia,
- nabycie umiejętności konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- ukształtowanie umiejętności związanych z transportem koni.

4.5.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- lonżować konie,
- wdrażać konie do pracy wierzchowej,
- prowadzić pierwsze dosiadanie konia i objeżdżać młode konie,
- wdrażać konie do pracy zaprzęgowej,
- przyuczać konia do uprzęży i przyzwyczajać go do ciągnięcia,
- przygotować konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży zgodnie z przyjętymi zasadami,
- prezentować konie przed komisją oceny lub kupującym,
- oceniać stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych,
- przygotowywać konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie,
- powozić końmi,
- wykonywać konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- wykonywać czynności związane z transportem koni.

4.5.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
2. Lonżowanie	30	– przygotować konia do lonżowania

		<ul style="list-style-type: none"> – przypiąć lonżę – stosować odpowiedni sprzęt do lonżowania – lonżować konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego – stosować odpowiednie pomoce podczas lonżowania – stosować wodze pomocnicze podczas lonżowania – stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
3. Przygotowanie do pracy wierzchowej	30	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzić konia w rękę – scharakteryzować zasady pracy z młodym koniem – prowadzić pierwsze dosiadanie konia – prowadzić objeżdżanie młodego konia – przygotować konia do reagowania na pomoce jeździeckie – stosować zasady bezpieczeństwa podczas pracy z końmi – planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji
4. Przygotowanie do pracy zaprzęgowej	30	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzić konia w rękę – scharakteryzować zasady pracy z młodym koniem – przyuczać konia do zakładania uprzęży – przyzwyczajać konia do ciągnięcia – przyuczać konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych – stosować zasady bezpieczeństwa podczas pracy z końmi – monitorować pracę zespołu – stosować zasady współdziałania w zespole – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy – dzielić się zadaniami – planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji
5. Przygotowanie do zawodów, pokazów hodowlanych, sprzedaży	40	<ul style="list-style-type: none"> – wykonywać codzienne zabiegi pielęgnacyjne u koni – wykonywać okresowe zabiegi pielęgnacyjne u koni – prowadzić konia w rękę – prezentować konia w pozycji na stoj – prezentować konia w stępie i w kłusie – realizować zadania w wyznaczonym czasie – przygotować konia do zawodów jeździeckich stosując zabiegi pielęgnacyjne

		<ul style="list-style-type: none"> – przygotować konia do pokazów hodowlanych stosując zabiegi pielęgnacyjne – przygotować konia do sprzedaży stosując zabiegi pielęgnacyjne – rozpoznać wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży – pokazać konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stój – pokazać konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i klusie – eksponować cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji – stosować zasady bezpieczeństwa podczas pracy z końmi – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
5. Kupno i sprzedaż koni	10	<ul style="list-style-type: none"> – przygotować ofertę sprzedaży konia – realizować zadania w wyznaczonym czasie – redagować umowę kupna-sprzedaży konia – szacować czas i budżet zadania – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
1. Jazda na ujeżdżalni	49	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni – wykonać czynności wstępne przed jazdą konną – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej – regulować sprzęt używany w pracy wierzchowej – zakładać rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia – dosiadać konia – używać pomocy jeździeckich – stosować różne rodzaje dosiady podczas jazdy konnej – jeździć stępem, klusem i galopem – pracować z koniem na <i>cavaletti</i> – skakać przez przeszkody o wysokości do 70 cm – poruszać się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie – zmienić kierunek jazdy w różnych chodach – wykonać przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – ruszać i zatrzymywać konia – wyznaczać sobie cele rozwojowe – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na ujeżdżalni – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie

		<ul style="list-style-type: none"> – posiadać umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej
2. Jazda w terenie	23	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się w terenie – wykonać czynności wstępne przed jazdą konną – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej – regulować sprzęt używany w pracy wierzchowej – zakładać rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia – dosiadać konia – używać pomocy jeździeckich – stosować różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej – jeździć stępem, kłusem i galopem – pokonywać przeszkody naturalne w terenie – zmienić kierunek jazdy w różnych chodach – wykonać przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – ruszać i zatrzymywać konia – stosować zasady współdziałania w zespole – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy w terenie – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie – planować działanie zespołu – monitorować pracę zespołu – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – oceniać różne opcje działania
1. Jazda na placu	25	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na placu – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy zaprzęgowej – założyć uprząż szorową lub chomątową na konia – regulować sprzęt używany w pracy zaprzęgowej – powozić zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni – stosować zasady współdziałania w zespole – rozpoznać, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić podstawowe bariery w osiąganiu pożądanej efektywności pracy zespołu – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na placu – stosować zasady bezpiecznego poruszania się na placu – posiadać umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – planować działanie zespołu – monitorować pracę zespołu – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej – monitorować stopień realizacji zadań w zespole – określać czas realizacji zadania – monitorować stopień realizacji zadań w zespole
2. Jazda na drogach publicznych	15	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić zasady bezpiecznego poruszania się na drogach publicznych – założyć uprząż szorową lub chomątową na konia – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy zaprzęgowej – regulować sprzęt używany w pracy zaprzęgowej – zaprzęgać konie w pojedynkę lub parę – wymienić zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – stosować zasady współdziałania w zespole – przestrzegać praw innych osób w zespole – rozpoznać sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas jazdy na drogach publicznych – stosować zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – planować działanie zespołu – monitorować pracę zespołu – przewidywać skutki niewłaściwego doboru osób do zadań
1. Ubiór jeździecki	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić elementy stroju jeździeckiego – uzasadnić stosowanie elementów ubioru jeźdźcy – dobrać elementy ubioru do poszczególnych dyscyplin jeździeckich
2. Sprzęt jeździecki	7	<ul style="list-style-type: none"> – nazwać sprzęt jeździecki oraz jego elementy – różnicować budowę sprzętu jeździeckiego
3. Sprzęt zaprzęgowy	7	<ul style="list-style-type: none"> – nazwać sprzęt zaprzęgowy oraz jego elementy – nazwać elementy pojazdu zaprzęgowego – opisać style zaprzęgowe

		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać rodzaje pojazdów zaprzęgowych – różnicować budowę sprzętu zaprzęgowego
4. Konserwacja sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	6	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego – objaśnić potrzebę konserwacji sprzętu zaprzęgowego – wykonać konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – rozpoznać uszkodzenia sprzętu – usuwać uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni
1. Pomiar parametrów fizjologicznych	4	<ul style="list-style-type: none"> – dokonać pomiaru temperatury ciała – dokonać pomiaru liczby oddechów – dokonać pomiaru tętna konia – dobrać odpowiednie narzędzia do wykonania pomiarów fizjologicznych konia – analizować pomiary fizjologiczne koni – porównać parametr fizjologiczny z normą
2. Ocena stanu zdrowia koni	4	<ul style="list-style-type: none"> – opisać wygląd zdrowego konia – wymienić najczęstsze objawy chorobowe występujące u koni – opisać zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą – wyjaśnić znaczenie zmiany – ocenić stan nawodnienia organizmu konia – ocenić nieprawidłowości stanu zdrowia konia – opisać związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia – zdecydować o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia
1. Pojazdy do transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić typy pojazdów do transportu koni – rozpoznać typy pojazdów do transportu koni – opisać wyposażenie pojazdu do transportu koni – dobrać odpowiedni typ pojazdu do planowanego transportu koni
2. Zasady transportu koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić etapy przygotowania konia do transportu – opisać zasady zabezpieczenia koni podczas transportu – dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – opisać techniki twórczego rozwiązywania problemu – dzielić się zadaniami

		<ul style="list-style-type: none"> – angażować się w realizację przypisanych zadań – uwzględniać opinie innych – charakteryzować zasady transportu koni – przygotować konia do transportu zgodnie z przyjętymi zasadami – stosować czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu – wykonywać czynności związane z załadunkiem koni – wykonywać czynności związane z rozładunkiem koni – ocenić różne opcje działania – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązywania problemu – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy – przewidywać skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – planować działania zespołu – stosować techniki twórczego rozwiązywania problemu – przedstawić alternatywne rozwiązania problemu, aby osiągnąć założone cele – organizować pracę zespołową – analizować proces rozwoju grupy – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązywania problemu
3. Przepisy prawa związane z transportem koni	5	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni – wymienić przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni – gromadzić dokumentację potrzebną do transportu koni – sprawdzić prawidłowość wypełnienia dokumentów niezbędnych podczas transportu koni – stosować przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni

4.5.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,

- dobór formy pracy z słuchaczami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe, szczególnie ćwiczenia praktyczne z udziałem koni. Poza tym na uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne,
- metoda projektów.

Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w:

- pracowni prowadzenia szkolenia i użytkowania koni wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym, sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty), sprzęt do lonżowania (lonże, baty, wypinacze), podstawowy ubiór jeździecki, różne rodzaje podków (użytkowe, specjalne i ortopedyczne), zestaw narzędzi do rozcyszczania kopyt (cęgi, noże kopytowe i wałkowe, młotek, tarnik, strug), zestaw do pielęgnacji koni, termometr weterynaryjny, stetoskop, model konia, model stajni, model parkuru z ruchomymi przeszkodami, modele przeszkód parkurowych, ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję, rasę oraz typ użytkowy koni, ryciny lub zdjęcia obrazujące wady budowy i ruchu koni, albumy ras koni, podstawowe narzędzia rymarskie, apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie, ćwiczenia oraz karty pracy dla słuchaczy;

- ośrodka jeździeckim / stajni / gospodarstwie rolnym posiadającym konie przygotowane do pracy wierzchowej i zaprzęgowej, bryczkę, uprzęż jedno- i parokonną, halę/plac treningowy, czworobok z oznakowaniem literowym, przyczepę do przewozu koni.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić słuchaczom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych: indywidualnie, w grupach lub w dwuosobowych zespołach. Istotną kwestią w kształceniu zawodowym praktycznym jest indywidualizacja pracy słuchacza idąca w kierunku jego potrzeb i możliwości. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

4.5.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

W trakcie realizacji przedmiotu Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni bardzo ważnym elementem procesu kształcenia jest informacja zwrotna, w której nauczyciel wskazuje, jakie czynności słuchacz wykonuje dobrze, a jakie należy skorygować. Wymaga to od nauczyciela wnikliwej obserwacji słuchacza w trakcie wykonywania ćwiczeń. Oprócz czynności manualnych związanych z wykonywaniem zadań zawodowych informacja zwrotna powinna dotyczyć również wiedzy zawodowej, umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji (norm, katalogów, przepisów prawa, Internetu) oraz kompetencji personalnych i społecznych, w tym umiejętności pracy w zespole. Praca w zespole jest okazją do wdrażania słuchacza do oceny koleżeńskej oraz samooceny, przyczynia się to do rozwijania umiejętności samokształcenia. Wskazane jest, aby słuchacze dokonywali samooceny własnej pracy i kolegów z zespołu według zaproponowanych przez nauczyciela arkuszy samooceny lub według kryteriów ustalonych przez samych słuchaczy.

Ocena sumująca powinna odbywać się na podstawie kryteriów ustalonych przez nauczyciela i przedstawionych słuchaczom na początku zajęć. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchacza powinno dostarczyć informacji dotyczących zakresu i stopnia realizacji celów kształcenia każdego z działów programowych.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza w ramach Prowadzenie szkolenia i użytkowanie koni dotyczą:

1. Nabycia umiejętności lonżowania koni.
2. Nabycia umiejętności przygotowania i wdrażania koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej.
3. Nabycia umiejętności przygotowania koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży.
4. Nabycia umiejętności prezentowania koni na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży.
5. Nabycia umiejętności oceny stanu zdrowia na podstawie parametrów fizjologicznych.
6. Poznania zasad jazdy konno na ujeżdżalni i w terenie.
7. Nabycia umiejętności jazdy konnej i powożenia.
8. Nabycia umiejętności konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego.
9. Ukształtowania umiejętności związanych z transportem koni.

4.6. Program nauczania dla przedmiotu: Turystyka i rekreacja konna (T) 75 godz.

4.6.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie zasad dostosowania gospodarstwa rolnego do utrzymania i użytkowania koni w turystyce i rekreacji konnej,
- nabycie umiejętności dobierania koni pod względem ich przydatności w turystyce i rekreacji konnej,
- poznanie zasad wykorzystywania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu w turystyce,
- nabycie umiejętności korzystania z dostępnych szlaków konnych w regionie.

4.6.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz powinien)

- wymienić elementy infrastruktury niezbędne w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie,
- planować adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej,
- dobierać konie do rekreacji i turystyki konnej według odpowiednich kryteriów,
- korzystać z dostępnych szlaków konnych w regionie.

4.6.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Przygotowanie gospodarstwa rolnego	17	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić elementy infrastruktury niezbędne w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie – planować adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej
2. Konie w turystyce i rekreacji	20	<ul style="list-style-type: none"> – opisać rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej – wymienić kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej – charakteryzować cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – dobrać odpowiedniego konia do pracy w rekreacji i turystyce jeździeckiej

		<ul style="list-style-type: none"> – dobrać konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej
3. Walory przyrodnicze i kulturowe regionu	18	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzić informacje na temat walorów przyrodniczych i kulturowych regionu – prezentować walory okolicy – przedstawić ofertę turystyki konnej w regionie – komunikować innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
4. Szlaki konne	20	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzować rodzaje szlaków konnych – rozpoznawać oznakowanie i symbole szlaków konnych – opisać środki ochrony podczas pracy z końmi – dobierać szlaki konne dla grupy jeźdźców

4.6.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Turystyka i rekreacja konna jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z słuchaczami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych. Zaliczenie tych zajęć nie może odbywać się w formie zdalnej.

Propozycje metod nauczania

Wiedza z przedmiotu Turystyka i rekreacja konna jest budowana w oparciu o dotychczasowe wiadomości uzyskane przez każdego słuchacza na drodze nieformalnej. Kompetencje słuchacza w tym zakresie mogą być zróżnicowane, dlatego należy przeprowadzić na początku zajęć dydaktycznych test diagnostyczny. Analiza wyników testu

pozwole nauczycielowi precyzyjnie zaplanować proces kształcenia.

Zaleca się stosowanie zróżnicowanych metod kształcenia, aby urozmaicić zajęcia, oddziaływać zarówno na zmysł słuchu, jak i wzroku, zaangażować słuchacza w proces kształcenia. Dla przedmiotu Turystyka i rekreacja konna zaleca się stosowanie metod podających i aktywizujących, takich jak:

- wykład informacyjny,
- pokaz z objaśnieniem,
- wykład problemowy,
- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda tekstu przewodniego,
- metoda projektu.

Często należy stosować metody angażujące słuchacza w rozwiązywanie problemów technicznych, ilustrować treści kształcenia ćwiczeniami, pokazami, prezentacjami, filmami.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni turystyki i rekreacji wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym, filmy dydaktyczne model konia, albumy ras koni, ryciny z mową ciała koni, projekty gospodarstw utrzymujących i użytkujących konie, projekty stajni i ośrodków jeździeckich, oferty imprez jeździeckich, ryciny/zdjęcia elementów oznakowania szlaków konnych, projekty budynków stajennych, ryciny/zdjęcia obrazujące zachowanie koni, ryciny/zdjęcia obrazujące rasę oraz typ użytkowy koni, konie, sprzęt i akcesoria jeździeckie, sprzęt do pielęgnacji koni, model stajni, ćwiczenia oraz karty pracy dla słuchaczy.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić słuchaczom zapoznanie się z treściami poruszonymi w teorii podczas zajęć wyjazdowych, np. do gospodarstwa użytkującego konie w turystyce i rekreacji.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

4.6.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchacz (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-falsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza w ramach przedmiotu Turystyka i rekreacja konna dotyczą:

1. Dostosowania gospodarstwa rolnego do utrzymania i użytkowania koni w turystyce i rekreacji konnej.
2. Dobierania koni pod względem ich przydatności w turystyce i rekreacji konnej.
3. Przestrzegania zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni.
4. Organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie.
5. Wykorzystywania walorów przyrodniczych i kulturowych regionu w turystyce.
6. Korzystania z dostępnych szlaków konnych w regionie.
7. Obliczania opłacalności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym.

4.7. Program nauczania dla przedmiotu: Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej (P) 75 godz.

4.7.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- ukształtowanie umiejętności przestrzegania zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni,
- nabycie umiejętności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie,
- nabycie umiejętności korzystania z dostępnych szlaków konnych w regionie,
- ukształtowanie umiejętności obliczania opłacalności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym.

4.7.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- dobierać konie do rekreacji i turystyki konnej według odpowiednich kryteriów,
- przestrzegać zasad bezpieczeństwa w turystyce i rekreacji konnej,
- planować i organizować rekreacyjne jazdy konne, imprezy jeździeckie, rajdy konne oraz wyjazdy zaprzęgami konnymi,
- przedstawiać ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych,
- korzystać z dostępnych szlaków konnych w regionie,
- sporządzać kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym.

4.7.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Zasady bezpieczeństwa	10	<ul style="list-style-type: none"> – definiować zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej – właściwie interpretować mowę ciała w komunikacji – zabezpieczyć siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadomić odpowiednie służby

		<ul style="list-style-type: none"> – ocenić stan emocjonalny konia – rozpoznać niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behavioru – dobrać konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej – stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – ocenić sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie – prezentować udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar – wykonywać resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
2. Organizacja turystyki i rekreacji konnej	25	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych – komunikować innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele – stosować pozytywne sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem – charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie – opisać własne kompetencje – opisać ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – planować rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie – planować rajdy konne – planować wyjazdy zaprzęgami konnymi – planować imprezy jeździeckie – organizować imprezy jeździeckie – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy – planować własny rozwój zawodowy
3. Szlaki konne	10	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzować rodzaje szlaków konnych – rozpoznawać oznakowanie i symbole szlaków konnych – dobierać szlaki konne dla grupy jeźdźców – organizować pracę zespołową

4. Opłacalność turystyki i rekreacji konnej	30	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać najważniejsze koszty związane z utrzymaniem koni – obliczać koszty amortyzacji sprzętu jeździeckiego – analizować koszty utrzymania koni wykorzystywanych w turystyce i rekreacji – sporządzić kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym
---	----	--

4.7.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Warunkiem osiągania założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),
- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy z słuchaczami – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualnych zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- przeprowadzenie ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobów oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej, który jest przedmiotem o charakterze praktycznym, oprócz metod podających (np. wykład, instruktaż) oraz eksponujących (pokaz, film), na pierwszy plan wybijają się metody praktyczne oraz problemowe. Na szczególną uwagę zasługuje cały wachlarz metod praktycznych, charakterystycznych dla kształcenia zawodowego. Należą do nich:

- pokaz,
- ćwiczenia praktyczne z udziałem koni,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów,
- metoda przewodniego tekstu.

W zakresie kształcenia zawodowego bardzo dobrze sprawdza się również nauczanie problemowe ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących:

- metoda przypadków,
- metoda sytuacyjna.

Zajęcia praktyczne nie mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni prowadzenia turystyki i rekreacji konnej wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym; model konia, album ras koni, ryciny z mową ciała koni, projekty gospodarstw utrzymujących i użytkujących konie, projekty stajni i ośrodków jeździeckich, oferty imprez jeździeckich, ryciny/zdjęcia elementów oznakowania szlaków konnych, projekty budynków stajennych, ryciny/zdjęcia obrazujące zachowanie koni, ryciny/zdjęcia obrazujące rasę oraz typ użytkowy koni, konie, sprzęt i akcesoria jeździeckie, sprzęt do pielęgnacji koni, model stajni, apteczkę wyposażoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach jej udzielania, fantom do udzielania pierwszej pomocy, instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy i regulaminy bhp, ochrony ppoż. i ochrony środowiska, środki ochrony indywidualnej.

Dodatkowo szkoła powinna umożliwić słuchaczom zapoznanie się z treściami poruszonymi w teorii podczas zajęć wyjazdowych, np. do gospodarstwa użytkującego konie w turystyce i rekreacji.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego. Nauczyciel powinien:

- dostosować stopień trudności planowanych ćwiczeń do możliwości i potrzeb słuchacza,
- przygotować zagadnienia o różnym stopniu trudności i złożoności,
- zachęcać słuchacza do korzystania z różnych źródeł informacji,
- motywować słuchacza do pracy podczas zajęć dydaktycznych.

4.7.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

W trakcie realizacji przedmiotu Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej bardzo ważnym elementem procesu kształcenia jest informacja zwrotna, w której nauczyciel wskazuje, jakie czynności słuchacz wykonuje dobrze, a jakie należy skorygować. Wymaga to od nauczyciela wnikliwej obserwacji słuchacza w trakcie wykonywania ćwiczeń. Oprócz czynności manualnych związanych z wykonywaniem zadań zawodowych informacja zwrotna powinna dotyczyć również wiedzy zawodowej, umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji (norm, katalogów, przepisów prawa, Internetu) oraz kompetencji personalnych i społecznych, w tym umiejętności pracy w zespole. Praca w zespole jest okazją do wdrażania słuchacza do oceny koleżeńskej oraz samooceny, przyczynia się to do rozwijania umiejętności samokształcenia. Wskazane jest, aby słuchacze dokonywali samooceny własnej pracy i kolegów z zespołu według zaproponowanych przez nauczyciela arkuszy samooceny lub według kryteriów ustalonych przez samych słuchaczy.

Ocena sumująca powinna odbywać się na podstawie kryteriów ustalonych przez nauczyciela i przedstawionych słuchaczom na początku zajęć. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć słuchacza powinno dostarczyć informacji dotyczących zakresu i stopnia realizacji celów kształcenia każdego z działów programowych.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza w ramach przedmiotu Prowadzenie turystyki i rekreacji konnej dotyczą:

1. Przestrzegania zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni.

2. Organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie.
3. Korzystania z dostępnych szlaków konnych w regionie.
4. Obliczania opłacalności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym.

4.8. Program nauczania dla przedmiotu: Język obcy zawodowy (T) 60 godz.

4.8.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- poznanie specjalistycznego słownictwa zawodowego w języku obcym,
- nabywanie umiejętności rozumienia i tworzenia wypowiedzi ustnych i pisemnych w języku obcym, dotyczących czynności zawodowych,
- nabywanie umiejętności rozmowy i korespondencji w języku obcym, związanych z wykonywaniem czynności zawodowych.

4.8.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- rozpoznawać oraz stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych,
- rozumieć proste wypowiedzi ustne w języku obcym, związane z wykonywaniem czynności zawodowych,
- rozumieć proste wypowiedzi pisemne w języku obcym, związane z wykonywaniem czynności zawodowych,
- tworzyć proste wypowiedzi ustne w języku obcym, związane z wykonywaniem czynności zawodowych,
- tworzyć proste wypowiedzi pisemne w języku obcym, związane z wykonywaniem czynności zawodowych
- rozmawiać w języku obcym w typowych sytuacjach zawodowych,
- prowadzić korespondencję w języku obcym w typowych sytuacjach zawodowych.

4.8.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Słownictwo dotyczące stanowiska pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy	4	– rozpoznawać środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy

		<ul style="list-style-type: none"> – stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy
2. Słownictwo w zakresie chowu i hodowli koni	4	<ul style="list-style-type: none"> – zrozumieć podstawowe słownictwo dotyczące chowu i hodowli – rozpoznawać oraz stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie chowu i hodowli koni – stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych związanych z chowem i hodowlą koni
3. Słownictwo w zakresie szkolenia i użytkowania koni	4	<ul style="list-style-type: none"> – zrozumieć podstawowe słownictwo związane ze szkoleniem i użytkowaniem koni – rozpoznawać oraz stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych związanych ze szkoleniem i użytkowaniem koni – stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie szkolenia i użytkowania koni
4. Słownictwo w zakresie turystyki i rekreacji konnej	4	<ul style="list-style-type: none"> – zrozumieć podstawowe słownictwo związane z turystyką i rekreacją konną – rozpoznawać oraz stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie turystyki i rekreacji konnej – stosować środki językowe w języku obcym nowożytnym, umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie turystyki i rekreacji konnej
1. Rozumienie prostych wypowiedzi ustnych	6	<ul style="list-style-type: none"> – ułożyć informacje w określonym porządku – określić główną myśl wypowiedzi lub jej fragmentu – odszukać w wypowiedzi określone informacje – określić główną myśl wypowiedzi lub fragmentu wypowiedzi – rozpoznać związki między poszczególnymi częściami tekstu – stosować aktywne metody słuchania
2. Rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych	6	<ul style="list-style-type: none"> – ułożyć informacje w określonym porządku – określić główną myśl tekstu lub jego fragmentu – odszukać w tekście określone informacje – rozpoznać związki między poszczególnymi częściami tekstu – określić główną myśl tekstu lub fragmentu tekstu – rozpoznać związki między poszczególnymi częściami tekstu
1. Tworzenie prostych wypowiedzi ustnych	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisywać przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – opisać przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi

		<ul style="list-style-type: none"> – opisać techniki twórczego rozwiązywania problemu – wyrażać i uzasadniać swoje stanowisko – przedstawić sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udzielić instrukcji, wskazówek, określić zasady) – opisać ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – stosować techniki twórczego rozwiązywania problemu
2. Tworzenie prostych wypowiedzi pisemnych	6	<ul style="list-style-type: none"> – opisywać przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie – opisać własne kompetencje – stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji – przedstawiać sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych – wyrażać i uzasadniać swoje stanowisko – stosować zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – tworzyć krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem) – komunikować innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele – planować własny rozwój zawodowy
1. Rozmowa w typowych sytuacjach zawodowych	6	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę – uzyskać i przekazać informacje i wyjaśnienia – pytać o upodobania i intencje innych osób – proponować i zachęcać – stosować zwroty i formy grzecznościowe – organizować pracę zespołową – dzielić się zadaniami – monitorować pracę zespołu – stosować zasady współdziałania w zespole – rozpoznać, jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – wymienić zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach – właściwie interpretować mowę ciała w komunikacji – wyrażać swoje opinie i uzasadniać je – pytać o opinie innych osób

		<ul style="list-style-type: none"> – zgadzać się lub nie zgadzać się z opiniami innych osób – prowadzić proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosować formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji – uwzględniać opinie innych – upraszczać (jeśli to konieczne wypowiedź, zastępować nieznane słowa innymi, wykorzystywać opis, środki niewerbalne – monitorować pracę zespołu – analizować proces rozwoju grupy – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy – komunikować innym własne intencje i przekonania, aby osiągać określone cele
2. Korespondencja w typowych sytuacjach zawodowych	6	<ul style="list-style-type: none"> – redagować korespondencję zgodnie z przyjętymi zasadami – określać czas realizacji zadania – reagować wypowiedzi pisemne w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych
1. Przekaz informacji	4	<ul style="list-style-type: none"> – przekazywać w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych oraz audiowizualnych – przekazać w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazać w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub języku obcym nowożytnym – przedstawiać publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację
2. Tłumaczenie	4	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczyć na język polski informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – korzystać ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – tłumaczyć na język obcy nowożytny informacje sformułowane w języku polskim

4.8.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Warunkiem osiągnięcia założonych efektów kształcenia w zakresie przedmiotu Język obcy zawodowy jest opracowanie odpowiednich dla danego zawodu procedur, a w tym:

- zaplanowanie lekcji (wskazanie celów szczegółowych, jakie powinny zostać osiągnięte),
- wykorzystanie różnorodnych metod nauczania (w szczególności aktywizujących słuchacza do pracy),

- dobór środków dydaktycznych do treści i celów nauczania,
- dobór formy pracy ze słuchaczem – określenie ilości osób w grupie, określenie indywidualizacji zajęć,
- systematyczne sprawdzanie wiedzy i umiejętności słuchacza poprzez sprawdziany w formie testu wielokrotnego wyboru oraz testów praktycznych i innych form sprawdzania wiedzy i umiejętności w zależności od metody nauczania,
- stosowanie oceniania sumującego i kształtującego,
- przeprowadzić ewaluacji doboru treści nauczania do założonych celów, metod pracy, środków dydaktycznych, sposobu oceniania i informacji zwrotnej dla słuchacza.

Nauczyciel realizujący przedmiot język obcy zawodowy powinien współpracować z kadrami uczącymi języka ogólnego, gdyż tylko dobra znajomość podstaw językowych, może przybliżyć słuchacza do poznania języka specjalistycznego i posługiwania się nim podczas realizacji przyszłych zadań zawodowych. Zdawać sobie trzeba jednocześnie sprawę, że zajęcia z języka obcego zawodowego w szkole, z racji relatywnie małej liczby godzin, nie pozwoli słuchaczowi nabyć niezbędnej kompetencji językowej, a jedynie umożliwi poznanie podstaw specjalistycznej komunikacji i słownictwa. Dalsza samoedukacja i zachęcenie słuchacza do pogłębiania swojej wiedzy w tym zakresie będzie zatem jednym z kluczowych celów na tym etapie nauki.

Efekty kształcenia wskazane do realizacji w kształceniu teoretycznym mogą być realizowane po spełnieniu określonych wymagań w formie kształcenia na odległość, przy wykorzystaniu np. platform e-learningowych, aplikacji i komunikatorów internetowych, słowników / translatorów dostępnych w wersji online. Zaliczenie tych zajęć nie powinno odbywać się w formie zdalnej.

Organizator kursu może podwyższyć poziom kształcenia w zależności od kompetencji słuchaczy.

Propozycje metod nauczania

Dla przedmiotu Język obcy zawodowy dominującymi metodami kształcenia powinny być metody aktywizujące słuchacza, m. in.: inscenizacja, dialog sterowany, gry dydaktyczne – symulacyjne.

Ponadto zaleca się stosowanie metod eksponujących i problemowych takich jak:

- dyskusja dydaktyczna,
- burza mózgów,
- ćwiczenia przedmiotowe,
- metoda projektów.

Sprawdzanie efektów kształcenia realizowanych za pomocą metod i technik kształcenia na odległość może odbywać się poprzez:

- sprawdziany zawierające pytania otwarte,
- testy zawierające pytania zamknięte,
- sprawdziany mieszane,
- odpowiedź ustną.

Obudowa dydaktyczna

Zajęcia edukacyjne powinny być prowadzone w pracowni komunikowania się w języku obcym zawodowym, wyposażonej w stanowisko dla nauczyciela z komputerem stacjonarnym zawierającym oprogramowanie biurowe z dostępem do Internetu oraz urządzeniem wielofunkcyjnym. Ponadto powinna zawierać projektor multimedialny, telewizor, ekran projekcyjny, tablicę szkolną białą suchościeralną, tablicę flipchart, słuchawki z mikrofonem, system do nauczania języków obcych, a także stanowisko dla każdego słuchacza wyposażone w komputer stacjonarny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu oraz słuchawki z mikrofonem, filmy dydaktyczne, biblioteczka wyposażona w słowniki, podręczniki, katalogi i czasopisma specjalistyczne w języku obcym zawodowym. Poszczególne zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych materiałów dydaktycznych, m. in.: kart pracy, zeszytów ćwiczeń, pakietów edukacyjnych dla słuchaczy.

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnorodnych form organizacyjnych: indywidualnie lub grupowo z dużym naciskiem na pracę zespołach dwuosobowych lub w grupach, aby możliwie jak najbardziej aktywizować słuchaczy. Ważną kwestią jest indywidualizacja pracy słuchacza, aby dostosować się do możliwości i potrzeb słuchacza w zakresie metod, środków oraz form kształcenia zawodowego.

4.8.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Sprawdzanie osiągnięć edukacyjnych powinno mieć charakter ciągły. Na każdych zajęciach słuchacz powinien otrzymać informację zwrotną, czy osiągnął założone przez nauczyciela cele lekcji. Aby było to możliwe wskazane jest przygotowanie na każde zajęcia kryteriów oceny osiągnięcia celów lekcji. Opracowanie tych kryteriów pozwoli na formułowanie informacji zwrotnej nie tylko przez nauczyciela, ale również przez innych słuchaczy (ocena koleżeńska) oraz umożliwi samoocenę słuchacza. Przyczynia się to do przejmowania przez słuchacza odpowiedzialności za własną naukę, a także wdraża do samokształcenia. Sumatywne sprawdzanie osiągnięć słuchacza, przeprowadzane najczęściej w formie pisemnej, któremu towarzyszy stopień szkolny powinno również zawierać informację zwrotną dla słuchacza na temat mocnych stron pracy i treści wymagających dalszej pracy, powtórzenia.

Sprawdziany osiągnięć edukacyjnych słuchacza mogą mieć formę:

- sprawdzianów z pytaniami otwartymi (np. krótkiej odpowiedzi, z luką, rozszerzonej odpowiedzi),
- testów z pytaniami zamkniętymi (np. prawda-fałsz, wyboru wielokrotnego, z luką),
- testów mieszanych,
- systemów e-learningowych umożliwiających analizę osiągnięć słuchacza,
- wypowiedzi ustnych,
- prac indywidualnych i zespołowych w formie referatów i opracowań wybranego zagadnienia,
- quizów i konkursów wiedzy indywidualnej lub zespołowej.

Teoretyczny charakter przedmiotu nie powinien ograniczać sprawdzania wiedzy do odtwarzania przyswojonych wiadomości. Należy zwracać uwagę na sprawdzanie stopnia zrozumienia nowego materiału poprzez stawianie przed słuchaczem zadań polegających na interpretacji, ocenie, wyjaśnieniu nowych treści.

Metodą sprawdzenia kompetencji przedmiotowych słuchacza może być również ocena przygotowanych przez nich referatów oraz projektów edukacyjnych.

Kryterium skuteczności osiągania efektów kształcenia powinno odnosić się do kluczowych umiejętności kształtowanych w ramach przedmiotu język obcy zawodowy:

1. Nabywania umiejętności komunikowania się biernego i czynnego w celu realizacji zadań zawodowych.
2. Poznania specjalistycznego słownictwa technicznego.
3. Posługiwania się terminologią i wiedzą specjalistyczną w języku angielskim.

4.9. Program nauczania dla przedmiotu: Praktyki zawodowe (P) 140 godz.

4.9.1. Cele ogólne przedmiotu

Cele ogólne przedmiotu to:

- ukształtowanie umiejętności przestrzegania zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni,
- nabycie umiejętności lonżowania koni,
- ukształtowanie umiejętności wdrażania koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- nabycie umiejętności przygotowania koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży,
- poszerzenie wiedzy na temat sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- nabycie umiejętności organizowania transportu koni,
- nabycie umiejętności organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie,

4.9.2. Cele szczegółowe przedmiotu

Cele szczegółowe przedmiotu to: (słuchacz potrafi)

- lonżować konie,
- pracować z młodym koniem,
- planować harmonogram działań związanych z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych,
- poruszać się na ujeżdżalni i w terenie zgodnie z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,
- wdrażać konie do pracy wierzchowej,
- prowadzić pierwsze dosiadanie konia i objeżdżać młode konie,
- wdrażać konie do pracy zaprzęgowej,
- przyuczać konia do uprzęży i przyzwyczajać go do ciągnięcia,
- przygotować konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży zgodnie z przyjętymi zasadami,
- prezentować konie przed komisją oceny lub kupującym,
- oceniać stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych,

- przygotowywać konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu,
- jeździć konno na ujeżdżalni i w terenie,
- powozić końmi,
- wykonywać konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego,
- wykonywać czynności związane z transportem koni.
- dobierać konie do rekreacji i turystyki konnej według odpowiednich kryteriów,
- przestrzegać zasad bezpieczeństwa w turystyce i rekreacji konnej,
- planować i organizować rekreacyjne jazdy konne, imprezy jeździeckie, rajdy konne oraz wyjazdy zaprzęgami konnymi.

4.9.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tematy jednostek metodycznych (wynikają z efektów kształcenia określonych w podstawie programowej – czynności nauczyciela)	Liczba godz.	Opis efektów kształcenia (uwzględniają kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej)
1. Lonżowanie koni	10	<ul style="list-style-type: none"> – przygotować konia do lonżowania – lonżować konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – stosować pomoce podczas lonżowania
2. Wdrażanie koni do pracy wierzchowej	10	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić etapy pracy z młodym koniem – wykonać czynności wstępne przed użytkowaniem konia – dobrać sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej – zakładać rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia – regulować sprzęt używany w pracy wierzchowej – wykonywać konserwację sprzętu jeździeckiego – rozpoznać uszkodzenia sprzętu – opisać środki ochrony podczas pracy z końmi – charakteryzować cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem – prowadzić objeżdżanie młodego konia – prowadzić pierwsze dosiadanie konia – przygotować konia do reagowania na pomoce jeździeckie

		<ul style="list-style-type: none"> – usuwać uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy
3. Wdrażanie koni do pracy zaprzęgowej	10	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić etapy pracy z młodym koniem – prowadzić konia w ręku – dobrać sprzęt używany do pracy zaprzęgowej – zakładać uprząż szorową lub chomętową na konia – regulować sprzęt używany w pracy zaprzęgowej – wykonywać konserwację sprzętu zaprzęgowego – rozpoznać uszkodzenia sprzętu – charakteryzować cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem – przyuczać konia do zakładania upręży – przyzwyczajać konia do ciągnięcia – przyuczać konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych – usuwać uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni – używać środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych
4. Przygotowanie koni do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży	10	<ul style="list-style-type: none"> – przygotować konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne – określać czas realizacji zadania – planować harmonogram działań związanych z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych – analizować zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia – rozpoznawać wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży
5. Prezentacja konia na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży	10	<ul style="list-style-type: none"> – pokazać konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stoj – pokazać konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i kłusie – realizować zadania w wyznaczonym czasie – określać czas realizacji zadania – dzielić się zadaniami – eksponować cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji – planować działania zgodnie z możliwościami ich realizacji – dokonywać analizy i oceny podejmowanych działań

		<ul style="list-style-type: none"> – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni
6. Jazda konna	25	<ul style="list-style-type: none"> – dosiadać konia – używać pomocy jeździeckich – stosować różne rodzaje dosiadu podczas jazdy konnej – jeździć stępem, klusem i galopem – pracować z koniem na <i>cavaletti</i> – skakać przez przeszkody o wysokości do 70 cm – pokonywać przeszkody naturalne w terenie – poruszać się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie – zmieniać kierunek jazdy w różnych chodach – wykonywać przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – uwzględniać opinie innych – posiadać umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego – stosować zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej – reagować elastycznie na nieprzewidziane sytuacje – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni – stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem
7. Powożenie końmi	25	<ul style="list-style-type: none"> – zaprzęgać konie w pojedynkę lub parę – powozić zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni – opisać zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – dzielić się zadaniami – stosować zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – posiadać umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – organizować pracę zespołową – stosować zasady współdziałania w zespole – stosować zasady bezpiecznego użytkowania koni – stosować zasady bezpiecznego postępowania z koniem

		<ul style="list-style-type: none"> – monitorować pracę zespołu – stosować wybrane metody i techniki pracy grupowej
1. Czynności związane z transportem koni	10	<ul style="list-style-type: none"> – przygotować konia do transportu – stosować reguły i procedury obowiązujące w środowisku pracy – dzielić się zadaniami – angażować się w realizację przypisanych zadań – rozpoznawać jakie role w grupie pełnią poszczególni członkowie zespołu – przestrzegać praw innych osób w zespole – monitorować stopień realizacji zadań w zespole – wyjaśnić podstawowe bariery w osiągnięciu pożądanej efektywności pracy zespołu – wykonywać czynności związane z załadunkiem koni – stosować czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu – wykonywać czynności związane z rozładunkiem koni – planować działania zespołu – przewidywać skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – analizować proces rozwoju grupy – kierować pracą zespołu z uwzględnieniem indywidualności jednostki i grupy – wykorzystywać doświadczenia grupowe do rozwiązania problemu
1. ocena stanu zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych	10	<ul style="list-style-type: none"> – mierzyć temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia – ocenić stan nawodnienia organizmu konia – ocenić nieprawidłowości stanu zdrowia konia – opisać związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrotanem zwierzęcia – decydować o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia – ocenić stan emocjonalny konia – rozpoznać niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru
1. Organizowanie turystyki i rekreacji konnej	20	<ul style="list-style-type: none"> – definiować zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej – przedstawić ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych – wymienić zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach – wymienić zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach

		<ul style="list-style-type: none"> – dobierać konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej – planować rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie – planować rajdy konne – planować wyjazdy zaprzęgami konnymi – planować imprezy jeździeckie – organizować imprezy jeździeckie – szacować czas i budżet zadania – charakteryzować zestaw umiejętności i kompetencji niezbędnych w zawodzie – właściwie interpretować mowę ciała w komunikacji – organizować pracę zespołową – stosować zasady współdziałania w zespole – planować działania zespołu
--	--	---

Szkoła organizuje praktyki zawodowe w rzeczywistych warunkach pracy w kontakcie z nowoczesnymi technikami i technologiami, w przedsiębiorstwach zatrudniających pracowników z obszaru zawodowego właściwego dla nauczanego zawodu. Podczas praktyk zawodowych słuchacze powinni mieć możliwość pomocy w organizacji lub uczestnictwa w zawodach jeździeckich np. jako sekretarz sędziego, obsługa parkuru / czworoboku lub zawodnik.

Zakres treści realizowanych w ramach praktyk zawodowych powinien odpowiadać potrzebom lokalnego rynku pracy.

Program praktyk zawodowych należy dostosować do możliwości i uzgodnić z podmiotem przyjmującym praktykantów.

Przed przystąpieniem do zajęć należy zapoznać słuchaczy z obowiązującymi przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, ochrony środowiska oraz podkreślić konieczność ich stosowania.

Słuchacze odbywający praktykę zawodową zobowiązani są do prowadzenia dzienniczka praktyk, w którym opisują wykonywane czynności. Zapisy powinny być sprawdzane i potwierdzane przez osobę prowadzącą praktykę zawodową.

Zadania, które słuchacze powinni wykonywać podczas praktyk zawodowych powinny być realizowane w formie ćwiczeń indywidualnych lub w grupach 2-3 osobowych.

W kryteriach oceniania powinno się uwzględniać: poprawność merytoryczną wypowiedzi i wykonywanych czynności, przestrzeganie przepisów bhp, przeciwpożarowych i ochrony środowiska, umiejętność organizowania stanowiska pracy, umiejętność wykorzystania wiedzy teoretycznej w praktyce, umiejętność planowania i wykonywania przydzielonych zadań.

Kluczowe umiejętności podlegające sprawdzaniu osiągnięć edukacyjnych słuchacza w ramach przedmiotu Praktyki zawodowe dotyczą:

1. Lonżowania koni,
2. Wdrażania koni do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
3. Jazdy konnej,
4. Powożenia końmi,
5. Wykonywania czynności związanych z transportem koni,

6. Oceny stanu zdrowia koni na podstawie parametrów fizjologicznych,
7. Przestrzegania zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni,
8. Organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie.

5. Ewaluacja programu KKZ

Przyjęto 5 stopniową skalę dla poziomów nasilenia każdej kompetencji, spójną z modelem braci Dreyfus:

Wskaźnik	Charakterystyka
Brak kompetencji (A) Nowicjusz	Brak pożądanych zachowań, popełnianie błędów, wyraźna nieumiejętność radzenia sobie z zadaniami wymagającymi danej kompetencji
Uczący się (B) Początkujący	Podejmowanie prób zachowania się w oczekiwany sposób, poradzenia sobie z zadaniami wymagającymi danych kompetencji, popełnianie błędów w przypadku samodzielnego wykonywania zadań i umiejętne ich wykonywanie w przypadku monitoringu/kontroli
Dobry (C) Kompetentny	Samodzielność, poprawne wykonywanie większości zadań wymagających danej kompetencji, problemy z nieco trudniejszymi zadaniami, błędy w przypadku nowych, niestandardowych sytuacji
Bardzo dobry (D) Zaawansowany	Sprawna, bezbłędna realizacja zadań wymagających danej kompetencji, radzenie sobie również z trudnymi zadaniami. Przejawianie pozytywnych zachowań opisujących daną kompetencję; w sposób płynny, radzi sobie z trudnymi zadaniami, również w niestandardowych sytuacjach
Wybitny (E) Ekspert	Sprawne wykonywanie nawet wyjątkowo trudnych zadań wymagających danej kompetencji, wskazywanie i tłumaczenie innym oczekiwanych zachowań. Wysoki poziom automatyzmu wykonywanych czynności. Przejawianie nowych zachowań z zakresu danej kompetencji, wyznaczanie w tym obszarze tendencji i trendów.

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia (A), (B), (C), (D), (E)	Metody/techniki badania	Termin badania
ROL.07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy			
1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy – charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy – rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy – opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych – charakteryzuje objawy chorób zawodowych – opisuje zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego 	<ul style="list-style-type: none"> – obserwacja – pokaz z objaśnieniem – wykład problemowy – dyskusja dydaktyczna – burza mózgów – ćwiczenia 	1 miesiąc
2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska			
3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane			

z wykonywaniem zadań zawodowych			
4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem – opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem – stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem – stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni – opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania sprzętu rolniczego – opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie – wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni – wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni – charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym – charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie – opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi – używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych – opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, poparzenie 		
5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego			

	<ul style="list-style-type: none">– prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar– wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji		
ROL.07.2. Podstawy chowu i hodowli koni			
3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni	<ul style="list-style-type: none">– wymienia elementy budowy topograficznej konia– wskazuje poszczególne elementy budowy konia– opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia– opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi– opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej– opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej– rozpoznaje typy użytkowe koni– określa różnice między typami użytkowymi koni (– przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych– wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej– opisuje strukturę biznesplanu– określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu– przygotowuje analizę finansową inwestycji– przygotowuje przykładowy biznesplan	<ul style="list-style-type: none">– obserwacja– dyskusja dydaktyczna– burza mózgów– ćwiczenia przedmiotowe– metoda projektów	1-5 miesiąc
4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni			
7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie			
ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży			
1) lonżuje konia	<ul style="list-style-type: none">– wymienia cele lonżowania	<ul style="list-style-type: none">– wykład informacyjny	
2) wdraża konia do pracy wierzchowej			

3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje elementy wyposażenia lonżującego i konia – wymienia zasady lonżowania – przygotowuje konia do lonżowania – opisuje sposoby przypięcia lonży – lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego – stosuje pomoce podczas lonżowania – wymienia etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ) – opisuje metody pracy z młodym koniem – prowadzi pierwsze dosiadanienie konia – prowadzi objeżdżanie młodego konia – przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie – wymienia etapy pracy z młodym koniem – prowadzi konia w ręku – przyucza konia do zakładania uprząży – przyzwyczajają konia do ciągnięcia – przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych – planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych – analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia – przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne – rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży – pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stój – pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i kłusie 	<ul style="list-style-type: none"> – pokaz z objaśnieniem – wykład problemowy – dyskusja dydaktyczna – burza mózgów – ćwiczenia praktyczne z udziałem koni – metoda projektów – obserwacja 	Okres trwania kursu
4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży			
5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży			
6) opisuje zasady sprzedaży konia			
7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych			

	<ul style="list-style-type: none"> – eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji – przygotowuje ofertę sprzedaży konia – redaguje umowę kupna-sprzedaży konia – mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia – ocenia stan nawodnienia organizmu konia – ocenia nieprawidłowości stanu zdrowia konia – opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem zwierzęcia – decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia 		
ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni			
1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie – rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni – wymienia elementy stroju jeździeckiego – uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy – nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy – nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego – różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – opisuje style zaprzęgowe – rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych – wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia – dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej – zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia 	<ul style="list-style-type: none"> – ćwiczenia praktyczne z udziałem koni – pokaz z instruktązem – pokaz z objaśnieniem – ćwiczenia przedmiotowe – metoda projektów – metoda przewodniego tekstu – metoda przypadków – metoda sytuacyjna – obserwacja 	Okres trwania kursu
2) dobiera ubiór jeździecki			
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy			
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu			
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie			
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni			
8) powozi końmi			
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy			
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)			
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni			
12) wykonuje czynności związane z transportem koni			

13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie	<ul style="list-style-type: none"> – zakłada uprzęż szorową lub chomętową na konia – reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej – wymienia rodzaje dosiada – charakteryzuje rodzaje dosiada – wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem – opisuje elementy skali szkoleniowej – rozpoznaje style zaprzęgowe – wymienia sposoby trzymania lejcy – charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej – opisuje pozycję powożącego na koźle – dosiada konia – używa pomocy jeździeckich – stosuje różne rodzaje dosiada podczas jazdy konnej – jeździ stępem, kłusem i galopem – pracuje z koniem na <i>cavaletti</i> – skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm – pokonuje przeszkody naturalne w terenie – posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej – porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie – zmienia kierunek jazdy w różnych chodach – wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej – rusza i zatrzymuje konia – zaprzęga konie w pojedynkę lub parę – powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni 		
---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych – opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą – posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) – objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego – rozpoznaje uszkodzenia sprzętu – usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni – opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni – wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni – gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni – wymienia typy pojazdów do transportu koni – rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni – opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni – charakteryzuje zasady transportu koni – wymienia etapy przygotowania konia do transportu – opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu – przygotowuje konia do transportu – wykonuje czynności związane z załadunkiem koni – stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu – wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni 		
--	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych 		
ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym			
2) dobiera konie pod względem ich przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej wymienia kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej charakteryzuje cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej ocenia stan emocjonalny konia rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie planuje rajdy konne planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi planuje imprezy jeździeckie organizuje imprezy jeździeckie charakteryzuje rodzaje szlaków konnych rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych 	<ul style="list-style-type: none"> wykład informacyjny ćwiczenia praktyczne z udziałem koni pokaz z objaśnieniem wykład problemowy dyskusja dydaktyczna burza mózgów ćwiczenia przedmiotowe metoda tekstu przewodniego metoda projektów obserwacja 	5-10 miesiąc
3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni			
4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie			
6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie			
7) oblicza opłacalność organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym			

	<ul style="list-style-type: none"> – dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców – sporządza kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym – analizuje koszty utrzymania koni w celach rekreacyjnych i turystyki konnej 		
--	---	--	--

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

1. Balkenhol K., Szkolenie ujeżdżeniowe według klasycznej szkoły jazdy, wyd. Galaktyka, 2007.
2. Blendinger W., Wstęp do psychologii konia, wyd. Zakład Treningowy Koni, Zbrosławice, 1984.
3. Bromiley M., Urazy u koni, ich leczenie i rehabilitacja, wyd. Wyd. SIMA WLW, Warszawa 2009.
4. Bunjes J., Rasy koni, wyd. RM, Warszawa 2009.
5. Chachuła J., Chrzanowski Sz., Oleksiak S., Chów, hodowla i użytkowanie koni, wyd. SGGW, Warszawa 1991.
6. Chrzanowski Sz., Łojek A., Oleksiak S., Hodowla i użytkowanie koni, t. 1, wyd. SGGW, 2013.
7. Hawcroft T., Koń, rasy, pielęgnacja, wychowanie, tresura, wyd. Ania, Warszawa, 1996.
8. Hess Ch, Schlemm P., Jak lepiej jeździć konno- w czym tkwi problem?, wyd. Galaktyka, Łódź 2005.
9. Heuschmann G., W poszukiwaniu równowagi, wyd. Świadome Jeździectwo, Warszawa 2012.
10. Jezierski T., Jaworski Z., Koniki polskie z Popielna, wyd. IG i HZ PAN, Jastrzębiec 1995.
11. Kolstrung R., Silmanowicz P., Stachurska A., Pielęgnacja i podkuwanie kopyt koni, wyd. PWRiL, Warszawa 2004.
12. Krzemień M.P., Górską Turystyką Jeździecką, wyd. Ostoja, Kraków 2002.
13. Łojek J., Łojek A., Hodowla i użytkowanie koni, t. 2, wyd. SGGW, 2013.
14. Miller R., Sekrety końskiego umysłu, wyd. Galaktyka, Łódź 2008.
15. Nowicka D., ABC powożenia, wyd. Salon Pegaz, 2000.
16. Paalman A., Jeździectwo- skoki przez przeszkody, wyd. Galaktyka, Łódź 1998.
17. Pirkelmann H., Hodowla koni- organizacja stajni i żywienie, wyd. RM, Warszawa 2010.
18. Pruchniewicz W., Akademia jeździecka, wyd. Chaber PR, Warszawa 2003.
19. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 1- Podstawowe wyszkolenie jeźdźcy i konia, wyd. PZJ, Warszawa 2003.
20. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 2- Zaawansowane wyszkolenie jeźdźcy i konia, wyd. PZJ, Warszawa 2004.
21. Pruchniewicz W., Zasady jazdy konnej cz. 3- Lonżowanie, wyd. PZJ, Warszawa 2005.
22. Skorupski K., Psychologia treningu koni, wyd. PWRiL, Warszawa 2006.

23. Roberts M., Czego uczą nas konie, wyd. Media Rodzina, 2002.
24. Sly D., Praktyczny podręcznik jazdy konnej, wyd. RTW, Warszawa, 1999.
25. Strasser H., Rumak piękny i zdrowy – pielęgnacja i leczenie kopyt, wyd. Wyd. UP, Poznań, 2009.
26. Whitaker J, Whitelaw I., Koń- kompendium wiedzy, wyd. Multico, Warszawa, 2007.
27. Zwoliński J., Hodowla koni, wyd. PWRiL, Warszawa 1981.
28. Czasopisma branżowe: „Hodowca i Jeździec”, „Konie i Rumaki”, „Koński Targ”, „Świat Koni”.
29. PZJ, Przepisy jeździeckie.

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

- komputer przenośny z oprogramowaniem biurowym z dostępem do Internetu,
- drukarka laserowa ze skanerem i kopiarką A4,
- projektor multimedialny, ekran projekcyjny,
- sprzęt i akcesoria jeździeckie (różnego rodzaju siodła, kielzna, wodze pomocnicze, ochraniacze, baty),
- sprzęt do lonżowania (lonże, baty, wypinacze),
- podstawowy ubiór jeździecki,
- bryczka,
- uprząże jedno- i parokonne,
- hala/plac treningowy,
- czworobok z oznakowaniem literowym,
- przyczepa do przewozu koni,
- różne rodzaje podków (użytkowe, specjalne i ortopedyczne),
- zestaw narzędzi do rozcyszczania kopyt (cęgi, noże kopytowe i wałkowe, młotek, tarnik, strug),
- zestaw do pielęgnacji koni,
- termometr weterynaryjny,
- stetoskop,
- model konia,
- model stajni,
- model pastwiska kwaterowego dla koni,
- model parkuru z ruchomymi przeszkodami,
- modele przeszkód parkurowych,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące zachowanie i stan zdrowia koni,
- ryciny lub zdjęcia obrazujące kondycję, rasę oraz typ użytkowy koni,

- ryciny lub zdjęcia obrazujące wady budowy i ruchu koni,
- ryciny lub zdjęcia elementów oznakowania szlaków konnych,
- próbki pasz i komponentów paszowych,
- normy żywienia koni,
- dokumentacja hodowlana,
- albumy ras koni,
- konia przygotowanego do pracy wierzchowej i zaprzęgowej,
- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- przepisy i regulaminy bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska obowiązujące w rolnictwie,
- gospodarstwo wyposażone w stajnie, siodlarnie, szorownie, paszarnie, wozownie, krytą ujeżdżalnię, plac treningowy, okólnik do lonżowania koni, wybiegi dla koni, budynki inwentarskie, magazyny, pola z roślinami uprawnymi, łąki, pastwiska lub gospodarstwo indywidualne specjalizujące się w chowie, hodowli i użytkowaniu koni,
- Szkoła dodatkowo zapewnia słuchaczom możliwość uczestniczenia w zawodach jeździeckich (jako zawodnik, obsługa parkuru lub czworoboku oraz pomoc w charakterze sekretarza sędziego).

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

- 1) Podstawą zaliczenia poszczególnych zajęć edukacyjnych teoretycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego po zakończeniu danego przedmiotu. Czas trwania egzaminu teoretycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 120 min.
- 2) Podstawą zaliczenia zajęć edukacyjnych praktycznych (zgodnie z programem kursu) jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu z zajęć praktycznych. Czas trwania egzaminu praktycznego powinien być proporcjonalny do ilości godzin przeznaczonych na zajęcia edukacyjne (zgodnie z programem kursu) i wynosić od 45 do 120 min.
- 3) Podstawą zaliczenia praktyki zawodowej jest przedstawienie następujących dokumentów:
 - umowy o praktyczną naukę zawodu,
 - zaświadczenia pracodawcy potwierdzającego odbycie praktyki zawodowej, zawierające oceną pozytywną.

Osoba, która spełni wszystkie powyższe wymagania otrzyma zaświadczenie o ukończeniu Kwalifikacyjnego Kursu Zawodowego i będzie mogła przystąpić (po złożeniu deklaracji do OKE) do egzaminu w kwalifikacji ROL.07 Szkolenie i użytkowanie koni.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 1. Tabela weryfikacji programu nauczania KKZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kwalifikacyjnego kursu zawodowego uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1.	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2.	Efekty kształcenia	T
3.	Kryteria weryfikacji	T
4.	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5.	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 2. Tabela weryfikacji programu KKZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
ROL..07.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka (ek)	1) opisuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	<ul style="list-style-type: none"> – Bezpieczne używanie sprzętu rolniczego – Bezpieczne użytkowanie koni – Bezpieczne używanie środków chemicznych w gospodarstwie – Choroby zawodowe
	2) charakteryzuje czynniki szkodliwe w środowisku pracy	
	3) rozpoznaje źródła czynników szkodliwych w miejscu pracy	
	4) opisuje sposoby zapobiegania zagrożeniom zdrowia lub życia podczas wykonywania prac zawodowych	
	5) charakteryzuje objawy chorób zawodowych	
2) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska (ek)	1) opisuje zasady bezpiecznego używania sprzętu rolniczego	<ul style="list-style-type: none"> – Bezpieczne używanie sprzętu rolniczego – Bezpieczne używanie środków chemicznych w gospodarstwie – Bezpieczne użytkowanie koni
	2) charakteryzuje cechy odpowiedniego sprzętu używanego w pracy z koniem	
	3) opisuje zasady bezpiecznego miejsca pracy z koniem	

	4) stosuje zasady bezpiecznego postępowania z koniem	
	5) stosuje zasady bezpiecznego użytkowania koni	
3) przewiduje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych (ek)	1) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka wynikające z użytkowania sprzętu rolniczego 2) opisuje zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka w kontakcie ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie 3) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z wychowem i pielęgnacją koni oraz użytkowaniem koni 4) wymienia zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka związane z rozrodem koni	<ul style="list-style-type: none"> – Bezpieczne używanie sprzętu rolniczego – Bezpieczne używanie środków chemicznych w gospodarstwie – Bezpieczne użytkowanie koni
4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych (ek)	1) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze sprzętem rolniczym 2) charakteryzuje środki ochrony podczas pracy ze środkami chemicznymi używanymi w gospodarstwie 3) opisuje środki ochrony podczas pracy z końmi 4) używa środki ochrony podczas wykonywania zadań zawodowych	<ul style="list-style-type: none"> – Bezpieczne używanie sprzętu rolniczego – Bezpieczne używanie środków chemicznych w gospodarstwie – Bezpieczne użytkowanie koni
5) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego (ek)	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, poparzenie	<ul style="list-style-type: none"> – Ocena stanu poszkodowanego i podjęcie czynności udzielania pierwszej pomocy – Udzielanie pierwszej pomocy w różnych sytuacjach

	7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar	
	8) wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji	
ROL.07.2 Podstawy chowu i hodowli koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) korzysta z usług instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa (ew)	1) wymienia instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 2) wyszukuje informacje udostępniane przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa 3) opisuje zakres usług oferowanych przez instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa w kontekście możliwości ich wykorzystania 4) dobiera usługi odpowiednich instytucji i organizacji działających na rzecz wsi i rolnictwa do wykonywanych zadań	– Instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa
2) objaśnia zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich (ew)	1) opisuje możliwości korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 2) przygotowuje wnioski w ramach ubiegania się o środki finansowe na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich 3) wymienia instytucje wspierające rolnictwo Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR), Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich (KSOW)	– Zasady korzystania ze środków finansowych na rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich
3) posługuje się wiedzą z zakresu anatomii i biomechaniki koni (ek)	1) wymienia elementy budowy topograficznej konia 2) wskazuje poszczególne elementy budowy konia 3) opisuje budowę układu kostno-stawowego i mięśniowego konia 4) opisuje zależność między budową konia a jego możliwościami użytkowymi	– Anatomia i biomechanika koni

4) charakteryzuje cechy osobnicze różnych ras i typów użytkowych koni (ek)	1) opisuje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	– Rasy i typy użytkowe koni
	2) rozpoznaje rasy koni, dla których są prowadzone księgi hodowlane w Rzeczypospolitej Polskiej	
	3) opisuje rasy koni sportowych użytkowanych w Rzeczypospolitej Polskiej	
	4) rozpoznaje typy użytkowe koni	
	5) określa różnice między typami użytkowymi koni	
	6) przyporządkowuje rasy koni do poszczególnych typów użytkowych	
	7) wymienia organizacje odpowiedzialne za prowadzenie ksiąg stadnych dla poszczególnych ras koni w Rzeczypospolitej Polskiej	
5) charakteryzuje systemy utrzymania koni (ew)	1) wymienia cechy charakterystyczne systemów utrzymania koni	– Systemy utrzymania koni
	2) wymienia optymalne parametry zoohigieniczne pomieszczeń stajennych	
6) charakteryzuje sprawność psychofizyczną jeźdźcy (ew)	1) opisuje cechy sprawności psychicznej jeźdźcy	– Sprawność psychofizyczna jeźdźcy
	2) wskazuje zależność między sprawnością psychofizyczną a bezpieczeństwem pracy z koniem	
7) sporządza biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie (ew)	1) opisuje strukturę biznesplanu	– Biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie
	2) określa założenia niezbędne do opracowania biznesplanu	
	3) przygotowuje analizę finansową inwestycji	
	4) przygotowuje przykładowy biznesplan	
8) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych (ew)	1) posługuje się programami komputerowymi do ćwiczeń z przepisów ruchu drogowego	– Biznesplan dla gospodarstwa hodującego i użytkującego konie – Zasady kierowania pojazdami samochodowymi
	2) wykorzystuje komputerowe symulatory jazdy	
	3) sporządza niezbędną dokumentację z użyciem programów komputerowych	

9) rozpoznaje przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczące organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz (ew)	1) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich	– Prawodawstwo unijne i krajowe dotyczące chowu, hodowli i użytkowania koni
	2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej i krajowego dotyczącego wyścigów konnych, identyfikacji i rejestracji zwierząt, ochrony zwierząt oraz pasz	
10) wykonuje czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych i przyczep (ep)	1) wykonuje obsługę codzienną ciągnika rolniczego i przyczepy	– Czynności kontrolno-obługowe ciągników rolniczych i przyczep
	2) kontroluje sprawność układów i instalacji ciągnika rolniczego i przyczepy	
11) stosuje przepisy prawa dotyczące ruchu drogowego w zakresie niezbędnym do uzyskania prawa jazdy kategorii T (ep)	1) wyjaśnia ogólne zasady dotyczące ruchu ciągników rolniczych po drogach	– Zasady kierowania pojazdami samochodowymi – Znaki drogowe – Przepisy dotyczące ruchu drogowego – Zachowanie podczas wypadku i udzielanie pierwszej pomocy
	2) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym w wypadku drogowym z udziałem ciągnika rolniczego	
	3) stosuje zasady ruchu drogowego określone znakami i sygnałami drogowymi podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	
	4) wykonuje manewry w ruchu drogowym podczas jazdy ciągnikiem rolniczym z przyczepą	
12) wykonuje czynności związane z prowadzeniem i obsługą ciągnika rolniczego (ep)	1) przygotowuje ciągnik rolniczy i przyczepę do jazdy	– Zasady kierowania pojazdami samochodowymi – Przepisy dotyczące ruchu drogowego
	2) wykonuje manewry wymagane do uzyskania prawa jazdy kategorii T	
	3) przestrzega zasad kierowania ciągnikiem rolniczym	
13) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych (ep)	1) wymienia cele normalizacji krajowej	– Instytucje i organizacje działające na rzecz wsi i rolnictwa – Systemy utrzymania koni – Prawodawstwo unijne i krajowe dotyczące chowu, hodowli i użytkowania koni
	2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy	
	3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej	
	4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności	
ROL.07.3. Szkolenie oraz przygotowanie koni do zawodów, pokazów i sprzedaży		

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) lonżuje konia (ek)	1) wymienia cele lonżowania	<ul style="list-style-type: none"> – Lonżowanie koni – Lonżowanie
	2) opisuje elementy wyposażenia lonżującego i konia	
	3) wymienia zasady lonżowania	
	4) przygotowuje konia do lonżowania	
	5) opisuje sposoby przypięcia lonży	
	6) lonżuje konia na pojedynczej lonży według wytycznych Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
	7) stosuje pomoce podczas lonżowania	
2) wdraża konia do pracy wierzchowej (ek)	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem (według wytycznych PZJ)	<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie koni do pracy – Przygotowanie do pracy wierzchowej
	2) opisuje metody pracy z młodym koniem	
	3) prowadzi pierwsze dosiadanienie konia	
	4) prowadzi objeżdżanie młodego konia	
	5) przygotowuje konia do reagowania na pomoce jeździeckie	
3) wdraża konia do pracy zaprzęgowej (ek)	1) wymienia etapy pracy z młodym koniem	<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie koni do pracy – Przygotowanie do pracy zaprzęgowej
	2) prowadzi konia w rękę	
	3) przyucza konia do zakładania uprzęży	
	4) przyzwyczajają konia do ciągnięcia	
	5) przyucza konia do ciągnięcia pojazdów zaprzęgowych	
4) przygotowuje konie do zawodów, pokazów hodowlanych i sprzedaży (ek)	1) planuje harmonogram działań związany z organizacją zawodów konnych i pokazów hodowlanych	<ul style="list-style-type: none"> – Przygotowanie konia do imprez jeździeckich / pokazów hodowlanych / zawodów konnych – Przygotowanie do zawodów, pokazów hodowlanych, sprzedaży
	2) analizuje zasady pokazów hodowlanych, by odpowiednio przygotować konia	
	3) przygotowuje konia do zawodów jeździeckich, pokazów hodowlanych i do sprzedaży, stosując zabiegi pielęgnacyjne	
	4) rozpoznaje wady budowy i ruchu konia obniżające jego wartość hodowlaną, użytkową oraz cenę sprzedaży	

5) prezentuje konie na pokazach hodowlanych i podczas sprzedaży (ek)	1) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w pozycji na stoj	<ul style="list-style-type: none">– Przygotowanie konia do imprez jeździeckich / pokazów hodowlanych / zawodów konnych– Przygotowanie do zawodów, pokazów hodowlanych, sprzedaży
	2) pokazuje konia przed komisją oceny lub kupującym w stępie i kłusie	
	3) eksponuje cechy budowy i temperamentu konia podczas prezentacji	
6) opisuje zasady sprzedaży konia (ek)	1) przygotowuje ofertę sprzedaży konia	<ul style="list-style-type: none">– Kupno i sprzedaż koni
	2) redaguje umowę kupna-sprzedaży konia	
7) ocenia stan zdrowia konia na podstawie parametrów fizjologicznych (ek)	1) mierzy temperaturę ciała, liczbę oddechów oraz tętno konia	<ul style="list-style-type: none">– Pomiar parametrów fizjologicznych– Ocena stanu zdrowia koni
	2) ocenia stan nawodnienia organizmu konia	
	3) ocenia nieprawidłowości stanu zdrowia konia	
	4) opisuje związek między stanem zdrowia konia a bezpieczeństwem jego użytkowania i dobrostanem Zwierzęcia	
	5) decyduje o rezygnacji z użycia konia, co do którego zachodzi obawa o jego stan zdrowia	
ROL.07.4. Użytkowanie i transport koni		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) charakteryzuje zasady jazdy na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) wymienia zasady bezpiecznego poruszania się na ujeżdżalni i w terenie	<ul style="list-style-type: none">– Zasady poruszania się na ujeżdżalni i w terenie– Jazda na ujeżdżalni– Jazda w terenie– Jazda na placu– Jazda na drogach publicznych
	2) rozpoznaje sytuacje mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
2) dobiera ubiór jeździecki (ek)	1) wymienia elementy stroju jeździeckiego	<ul style="list-style-type: none">– Ubiór jeździecki– Ubiór jeździecki
	2) uzasadnia stosowanie elementów ubioru jeźdźcy	
3) charakteryzuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ek)	1) nazywa sprzęt jeździecki i zaprzęgowy oraz jego elementy	<ul style="list-style-type: none">– Sprzęt jeździecki i zaprzęgowy– Sprzęt jeździecki– Sprzęt zaprzęgowy
	2) nazywa elementy pojazdu zaprzęgowego	
	3) różnicuje budowę sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	

	4) opisuje style zaprzęgowe	
	5) rozpoznaje rodzaje pojazdów zaprzęgowych	
4) przygotowuje konia do jazdy wierzchem i w zaprzęgu (ek)	1) wykonuje czynności wstępne przed użytkowaniem konia	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie – Powożenie
	2) dobiera sprzęt jeździecki używany do pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
	3) zakłada rząd jeździecki wraz z elementami pomocniczymi na konia	
	4) zakłada uprzęż szorową lub chomątową na konia	
	5) reguluje sprzęt używany w pracy wierzchowej i zaprzęgowej	
5) stosuje terminologię z zakresu teorii jazdy konnej i powożenia (ew)	1) wymienia rodzaje dosiada	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda wierzchem – Powożenie – Wdrażanie koni do pracy
	2) charakteryzuje rodzaje dosiada	
	3) wymienia pomoce jeździeckie stosowane podczas jazdy wierzchem	
	4) opisuje elementy skali szkoleniowej	
	5) rozpoznaje style zaprzęgowe	
	6) wymienia sposoby trzymania lejcy	
	7) charakteryzuje pomoce używane w pracy zaprzęgowej	
	8) opisuje pozycję powożącego na koźle	
6) jeździ konno na ujeżdżalni i w terenie (ek)	1) dosiada konia	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie
	2) używa pomocy jeździeckich	
	3) stosuje różne rodzaje dosiada podczas jazdy konnej	
	4) jeździ stępem, kłusem i galopem	
	5) pracuje z koniem na <i>cavaletti</i>	
	6) skacze przez przeszkody o wysokości do 70 cm	
	7) pokonuje przeszkody naturalne w terenie	
	8) posiada umiejętności jazdy konnej co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego	

	9) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas jazdy konnej	
7) wykonuje figury podczas jazdy na ujeżdżalni (ek)	1) porusza się na ujeżdżalni, wykonując figury jeździeckie	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na ujeżdżalni – Jazda w terenie
	2) zmienia kierunek jazdy w różnych chodach	
	3) wykonuje przejścia od niższego do wyższego chodu konia i odwrotnie podczas jazdy wierzchowej	
	4) rusza i zatrzymuje konia	
8) powozi końmi (ek)	1) zaprzęga konie w pojedynkę lub parę	<ul style="list-style-type: none"> – Jazda na placu – Jazda na drogach publicznych
	2) powozi zaprzęgiem konnym z zachowaniem bezpieczeństwa ludzi i koni	
	3) wymienia zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
	4) stosuje zasady poruszania się zaprzęgiem po drogach publicznych	
	5) opisuje zasady bezpieczeństwa i właściwego obciążenia koni pracą	
	6) posiada umiejętności powożenia co najmniej na poziomie egzaminu na brązową odznakę w powożeniu Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ)	
9) konserwuje sprzęt jeździecki i zaprzęgowy (ew)	1) objaśnia potrzebę konserwacji sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	<ul style="list-style-type: none"> – Konserwacja sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego
	2) wykonuje konserwację sprzętu jeździeckiego i zaprzęgowego	
	3) rozpoznaje uszkodzenia sprzętu	
	4) usuwa uszkodzenia sprzętu mogące być przyczyną wypadków podczas użytkowania koni	
10) przygotowuje dokumentację potrzebną do transportu koni (ek)	1) opisuje przepisy ruchu drogowego dotyczące transportu koni	<ul style="list-style-type: none"> – Przepisy związane z transportem koni – Przepisy prawa związane z transportem koni
	2) wymienia przepisy prawa Unii Europejskiej oraz krajowego dotyczące transportu koni	

	3) gromadzi dokumentację potrzebną do transportu koni	
11) dobiera typy pojazdów do transportu koni (ew)	1) wymienia typy pojazdów do transportu koni 2) rozpoznaje typy pojazdów do transportu koni 3) opisuje wyposażenie pojazdu do transportu koni 4) charakteryzuje zasady transportu koni	– Pojazdy do transportu koni – Pojazdy do transportu koni
12) wykonuje czynności związane z transportem koni (ek)	1) wymienia etapy przygotowania konia do transportu 2) opisuje zasady zabezpieczenia koni podczas transportu 3) przygotowuje konia do transportu 4) wykonuje czynności związane z załadunkiem koni 5) stosuje czynności związane z opieką nad końmi w czasie transportu 6) wykonuje czynności związane z rozładunkiem koni	– Sposoby transportu koni – Zasady transportu koni
13) charakteryzuje dyscypliny jeździeckie (ek)	1) wyszukuje w dostępnych źródłach przepisy prawa dotyczące sportu jeździeckiego 2) opisuje zasady i strój obowiązujące w poszczególnych dyscyplinach jeździeckich zgodnie z przepisami Polskiego Związku Jeździeckiego (PZJ) 3) rozpoznaje dyscypliny jeździeckie 4) wymienia różnice między dyscyplinami jeździeckimi 5) wymienia zasady kodeksu postępowania z koniem 6) rozpoznaje niezgodności z przepisami występujące podczas zawodów konnych	– Ujeżdżenie – Skoki przez przeszkody – Wszechstronny Konkurs Konia Wierzchowego (WKKW) – Powożenie – Sportowe rajdy konne – Woltyżerka – Reining – Wyścigi konne – Pozostałe konkurencje jeździeckie
ROL.07.5. Prowadzenie rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	
1) dostosowuje gospodarstwo rolne do utrzymania i użytkowania koni w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ew)	1) wymienia elementy infrastruktury niezbędne w gospodarstwie utrzymującym i użytkującym konie 2) planuje adaptację lub rozbudowę bazy pod względem turystyki konnej	– Przygotowanie gospodarstwa rolnego
	1) opisuje rasy koni pod względem przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej	– Konie w turystyce i rekreacji

2) dobiera konie pod względem ich przydatności w rekreacji i turystyce jeździeckiej (ek)	2) wymienia kryteria stosowane przy doborze koni do rekreacji i turystyki konnej	
	3) charakteryzuje cechy konia użytkowanego w rekreacji i turystyce jeździeckiej	
3) przestrzega zasad bezpieczeństwa w użytkowaniu koni (ek)	1) ocenia stan emocjonalny konia	– Zasady bezpieczeństwa
	2) rozpoznaje niebezpieczne zachowania konia wynikające z jego behawioru	
	3) definiuje zasady bezpieczeństwa uczestników rekreacji i turystyki konnej	
	4) dobiera konia dla uczestnika rekreacji i turystyki konnej	
4) organizuje rekreację i turystykę konną w gospodarstwie (ek)	1) przedstawia ofertę imprez jeździeckich, wycieczek i rajdów konnych	– Organizacja turystyki i rekreacji konnej
	2) planuje rekreacyjne jazdy konne na ujeżdżalni i w terenie	
	3) planuje rajdy konne	
	4) planuje wyjazdy zaprzęgami konnymi	
	5) planuje imprezy jeździeckie	
	6) organizuje imprezy jeździeckie	
5) wykorzystuje walory przyrodnicze i kulturowe regionu w turystyce (ew)	1) gromadzi informacje na temat walorów przyrodniczych i kulturowych regionu	– Walory przyrodnicze i kulturowe regionu
	2) prezentuje walory okolicy	
	3) przedstawia ofertę turystyki konnej w regionie	
6) korzysta z dostępnych szlaków konnych w regionie (ew)	1) charakteryzuje rodzaje szlaków konnych	– Szlaki konne
	2) rozpoznaje oznakowanie i symbole szlaków konnych	
	3) dobiera szlaki konne dla grupy jeźdźców	
7) oblicza opłacalność organizowania rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym (ek)	1) sporządza kalkulację kosztów prowadzenia rekreacji i turystyki konnej w gospodarstwie rolnym	– Opłacalność turystyki i rekreacji konnej
	2) analizuje koszty utrzymania koni w celach rekreacyjnych i turystyki konnej	
ROL.07.6. Język obcy zawodowy		
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	

<p>1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych:</p> <p>a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem</p> <p>b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie</p> <p>c) z dokumentacją związaną z danym zawodem</p> <p>d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie (ew)</p>	<p>1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe w języku obcym nowożytnym umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie:</p> <p>a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy</p> <p>b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych</p> <p>c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych</p> <p>d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych</p> <p>e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Słownictwo dotyczące stanowiska pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy – Słownictwo w zakresie chowu i hodowli koni – Słownictwo w zakresie szkolenia i użytkowania koni – Słownictwo w zakresie turystyki i rekreacji konnej
<p>2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka</p> <p>b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową) (ew)</p>	<p>1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu</p> <p>2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje</p> <p>3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu</p> <p>4) układa informacje w określonym porządku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozumienie prostych wypowiedzi ustnych – Rozumienie prostych wypowiedzi pisemnych

<p>3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych:</p> <p>a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję)</p> <p>b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)</p> <p>(ew)</p>	<p>1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady)</p> <p>3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko</p> <p>4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze</p> <p>5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie prostych wypowiedzi ustnych – Tworzenie prostych wypowiedzi pisemnych
<p>4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu:</p> <p>a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych</p> <p>b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym</p>	<p>1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę</p> <p>2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia</p> <p>3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób</p> <p>4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi</p> <p>5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe</p> <p>6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozmowa w typowych sytuacjach zawodowych – Korespondencja w typowych sytuacjach zawodowych

zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)		
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych (ew)	<div>1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych)</div> <div>2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym</div> <div>3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub tym języku obcym nowożytnym</div> <div>4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał, np. prezentację</div>	– Przekaz informacji
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem obcym nowożytnym b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne (ew)	<div>1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego</div> <div>2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe</div> <div>3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych</div> <div>4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy</div> <div>5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa</div> <div>6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne</div>	– Tłumaczenie